

 **PRAWNICZY
BIULETYN
INFORMACYJNY**

SIERPIEŃ 2015 – WYDANIE SPECJALNE

AKTUALNOŚCI PRAWNE • PRAKTYCZNE INFORMACJE DLA PRZEDSIĘBIORCÓW • PREZENTACJE KANCELARII

SPIS TREŚCI

Stanisław Cabała	<i>Wstęp</i>	str. 1
 <u>Opracowania prawnicze</u>		
Mariola Więckowska	<i>Po co komu doradca prawny?</i>	str. 2
Anna Biel	<i>Czym jest siła wyższa</i>	str. 3
Leszek Paterek, Mateusz Słodczyk	<i>Korzystanie z cudzego znaku towarowego bez naruszania praw osoby uprawnionej</i>	str. 3
Aurelia Koksztys-Łuć	<i>Skarga pauliańska. Co to za instytucja i dlaczego należy ją znać?</i>	str. 5
Marcin Wika	<i>Arbitraż jako pozasądowy sposób rozwiązywania sporów gospodarczych</i>	str. 6
Monika Obtulowicz	<i>Abitraż czy spór przed sądem powszechnym? Charakter zapisu na sąd polubowny</i>	str. 7
Piotr Nachmann	<i>Niedokończona likwidacja spółki z o.o</i>	str. 9
Mariola Więckowska	<i>Spółki rodzinne</i>	str. 10
Anna Hoffman	<i>Odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych</i>	str. 12
Beata Małysko	<i>Konstruowanie firmy spółki prawa handlowego</i>	str. 14
 <u>Prezentacja kancelarii</u>		
		str. 16

Funkcję Koordynatora Stowarzyszenia Prawników Iuris Link od trzech lat pełni Pani Paula Wiśniewska. Obecnie jest studentką II roku studiów magisterskich na kierunku europeistyka na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Bezpośredni kontakt z Koordynatorem pod nr tel 78 298 54 03 oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: paula.wisniewska@poczta.onet.pl

Wydawca:
Stowarzyszenie Prawników Iuris Link
Ul. Zamenhofa 20/2, 90 – 510 Łódź, KRS 300424

Redaktor Naczelny: adw. Bartosz Łuć

Adres redakcji:
ul Zamenhofa 20/2, 90–510Łódź
info@iurislink.pl, www.iurislink.pl

Druk: Dynamo Druk

Biuletyn zaewidencjonowany
w rejestrze Dzienników i Czasopism
Sądu Okręgowego w Łodzi pod nr RPR 1126
Nr 2/2012

Szanowni Państwo,

Patrząc z perspektywy ostatnich dwudziestu lat na różne sfery naszego życia tj. zarówno sferę osobistą jak i związaną z zatrudnieniem czy działalnością gospodarczą, musimy stwierdzić, że stale przybywa ilość norm prawnych, wytyczających granice dopuszczalnego zachowania czy działania. Ta tendencja utrzyma się nadal.

Proszę zwrócić uwagę na ilość i szczegółowość regulacji prawnych dotyczących Państwa, jako przedsiębiorców działających w branży „Przewozy drogowe”, istniejących obecnie i porównać z tymi, które obowiązywały 20 lat temu.

Oddając Państwu ten numer Biuletynu Stowarzyszenia Iuris Link chcemy przedstawić założone w 2008 roku Stowarzyszenie Prawników Iris Link.

Stowarzyszenie zrzesza prawników polskich i zagranicznych. Członkowie Stowarzyszenia, działający w kancelariach prowadzących sprawy o zróżnicowanym i szerokim zakresie tematycznym posiadają bogate doświadczenie zawodowe.

Możliwość wzajemnego korzystania z tego doświadczenia oraz łatwość korzystania z pomocy zawodowej w różnych miejscach, dzięki rozlokowaniu kancelarii na terenie Polski, była jednym z celów naszego Stowarzyszenia. Został on zrealizowany.

W Biuletynie zamieściliśmy artykuły dotyczące różnych zagadnień dotyczących, w tym wypadku, głównie sfery działalności gospodarczej, mogących zainteresować każdego przedsiębiorcę, jako że odnoszą się do spraw, z którymi każdy z przedsiębiorców może się spotkać w swojej działalności.

Zachęcam do lektury tej publikacji, oraz, o ile uznacie ją Państwo za interesującą, do zapoznania się z naszą stroną internetową iurislink.pl, na której znajduje się wiele, być może przydatnych Państwu, informacji o obowiązującym prawie i jego stosowaniu.

W pierwszym artykule zamieszczonym w tym Biuletynie autorka, Pani Mec. Mariola Więckowska, podając sytuacje z którymi większość ludzi spotyka się w swoim życiu, wskazuje, że warto każdy problem załatwić dobrze. Pozwala to oszczędzać czas i daje poczucie bezpieczeństwa.

Zamieszczamy także prezentacje naszych kancelarii. Gdyby w jakiejś sytuacji uznali Państwo za przydatne skorzystanie z dorady lub pomocy prawnika, wszystkie potrzebne dane do kontaktu znajdziecie Państwo w tym numerze biuletynu.

*Stanisław Cabała
adwokat
Prezes Stowarzyszenia Prawników Iuris Link*

Po co komu doradca prawny?

Mariola Więckowska

Mało której grupie zawodowej poświęcono tyle kawałów, co prawnikom. Lekarzom wprawdzie też, ale to na zasadzie „przychodzi baba do lekarza”. Tymczasem wśród przedsiębiorców panuje wciąż powszechne przekonanie, żeby trzymać się od prawnika jak najdalej.

Za chwilę ruszą kolejne środki unijne i to głównie dla małych i średnich przedsiębiorstw. Często żeby po nie sięgnąć przedsiębiorca dostrzega konieczność uporządkowania wielu zaległych spraw. Spraw, o których wie, że trzeba je poprawić, czy zmienić, tylko wciąż brakuje na to czasu. Z naszej praktyki wynika, iż umowy zawierane w związku z pozyskaniem dotacji, przewidują określone warunki korzystania z tego typu finansowania. Najczęściej są to ograniczenia wiążące się z koniecznością zapewnienia ciągłości własnościowej i zarządczej. Czy większość przedsiębiorców planujących rozwój strategiczny swoich firm, w tym pozyskanie w przyszłości finansowania działalności z innych źródeł niż dotacja, zwraca uwagę na te ograniczenia?

Kiedy firma działa na określonym rynku, w określonej branży i przynosi dochody, właściciel jest przekonany, że nikt nie zna lepiej od niego, uwarunkowań decydujących o sukcesie, a sprawy do naprawienia, są do uporządkowania w każdej chwili, własnymi siłami i środkami.

Małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzone są często jako firmy rodzinne, działające na zasadzie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Jednoosobowo firmę reprezentuje na zewnątrz senior rodu. To on buduje relacje z odbiorcami czy dostawcami, jest im osobiście znany, sam jest ojcem pomysłu na przedmiot działania firmy i strategię jej dalszego rozwoju. Firma ma siedzibę i jest wybudowana na prywatnych nieruchomościach właściciela. Bywa też i nie jest to odosobniony przypadek, kiedy jako właściciel przedsiębiorstwa formalnie występuje żona, a faktycznie prowadzi je mąż. Żona o prowadzeniu firmy wie niewiele lub w ogóle nie jest w nic wprowadzona.

Na przykładzie zawierania umowy o dotację można sobie wyobrazić ryzyka związane z okolicznościami, które są od nas samych niezależne. Myślę także o zdarzeniach losowych, które mogą dotyczyć każdego z nas.

Z tego powodu warto zwrócić się do radcy prawnego, czy adwokata, z którym, jako osobą zaufania publicznego można omówić zasady funkcjonowania firmy i skorzystać z doradztwa, aby zabezpieczyć swój dorobek, często dorobek całego życia. Pamiętajmy np, że pełnomocnictwo jakiego udzieliliśmy współmałżonkowi, także pełnomocnictwo związane z prowadzeniem rachunków bankowych i lokat, wygasa z chwilą śmierci mocodawcy. Do czasu stwierdzenia

nabycia spadku przez sąd, czy przed notariuszem, środki finansowe będą zamrożone. Można tego uniknąć.

Do innych zdarzeń losowych, choć te bardziej zależą od nas samych niż od losu, można zaliczyć rozpad małżeństwa seniora. Może to prowadzić do podziału majątku, który wywróci cały porządek w firmie. Stąd zalecane jest sporządzenie odpowiedniej umowy majątkowej małżeńskiej, w trakcie trwania związku i to nie tylko w sytuacji, w której zaczynamy wątpić w jego trwałość.

Pomoc prawna okaże się także konieczna, jeżeli w firmie rodzinnej zasadniczą rolę poza seniorem, odgrywają pracownicy, a dla potrzeb pozyskania kapitału, konieczna będzie restrukturyzacja firmy, także w obszarze pracowniczym.

Temat sukcesji w firmach rodzinnych stał się, ostatnimi laty w Polsce, przedmiotem wielu konferencji, seminariów i publikacji. Potrzeba świadczenia doradztwa dla tych firm wynika ze specyfiki ich działalności właśnie w naszym kraju. Biznes rodzinny w Polsce ma dopiero 25 lat, bowiem historia naszego kraju, uwarunkowała jego powstanie na lata dziewięćdziesiąte. Jeśli słowo „dopiero” zamienimy na słowo „już”, stanie się oczywistym, że w najbliższych latach uwarunkowania prawne związane z sukcesją dotyczyć będą bardzo wielu przedsiębiorców. Tym bardziej, że zdecydowana większość z nich zakłada, iż biznes pozostanie w rękach rodziny. Na podstawie praktyki doradczej w tych sprawach, pozwolę sobie wyrazić pogląd, iż realizacja tego założenia nie będzie łatwa, a w odniesieniu do wielu, niemożliwa do wdrożenia.

Stąd powszechne jest twierdzenie, iż proces ten powinien rozpocząć się na jak najwcześniejszym etapie aby przełożyć to, co wydaje się pewne w świadomości seniora, na to, co możliwe i bezpieczne dla firmy. Bezpieczeństwo procesu bez uwzględnienia niezależnego doradztwa prawnego wydaje się niemożliwe do osiągnięcia.

Mariola Więckowska
radca prawny, partner

Kancelaria CSW Więckowska i Partnerzy
Poznań

Czym jest siła wyższa?

Anna Biel

W świetle obiektywnej koncepcji siły wyższej, wymienione cechy musi wykazywać samo to zjawisko, które jest oceniane jako działanie siły wyższej. Musi być więc ono nadzwyczajne i w konsekwencji nieuchronne oraz w danym układzie stosunków niemożliwe do przewidzenia.

Należy je uznać za takie, jeżeli ze względu na tkwiącą w nim moc oddziaływania nie było przed nim, a ściślej - przed jego skutkami, żadnej obrony.

Zdarzenia wykazujące tę właściwość tradycyjnie ujmuje się w trzy grupy:

- klęski żywiołowe np. powódź, uderzenie pioruna, burzę o ogromnej sile, huragan, obfite opady śniegu lub nieprzenikniętą mgłę.
- akty władzy, np. akty normatywne zakazujące wwozu określonych towarów, decyzje administracyjne o zniszczeniu ładunku ze względów sanitarnych, orzeczenia sądu o konfiskacie ładunku, błędny sygnał policjanta kierującego ruchem drogowym.
- działania zbrojne np. rozruchy, rebelie, wojny domowe, akty piractwa lub napaść zbrojnej bandy.

Jakie skutki gdy wystąpi?

Jej zaistnienie może wyłączyć odpowiedzialność osoby za określone zdarzenie prawne. Ma to miejsce z reguły w sytuacjach, gdzie odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę opiera się na zasadzie ryzyka – przy odpowiedzialności za wyrzucenie, wylanie lub spadnięcie czegoś z pomieszczenia (art. 433 k.c.), odpowiedzialności za szkody wyrządzone w związku z ruchem przedsiębiorstw i użyciem elementarnych sił przyrody (art. 435 k.c.), odpowiedzialności osoby utrzymującej zarobkowo hotel za utratę lub uszkodzenie rzeczy wniesionych przez osobę korzystającą z usług hotelu (art. 846 k.c.). Także stosunkowo często można spotkać „klauzulę siły wyższej” w umowach zawieranych między przedsiębiorcami. Wystąpienie siły wyższej uchyła wówczas odpowiedzialność za powstałą szkodę i nie pociąga za sobą zerwania kontraktu lub rozwiązania umowy.

Jednakże odpowiedzialność deliktowa jest wyłączona z powodu

siły wyższej, gdy między zdarzeniem mającym cechy siły wyższej a powstaniem szkody zachodzi bezpośredni związek przyczynowy oraz gdy szkoda powstaje w momencie działania siły wyższej. Natomiast nie można się powoływać na siłę wyższą jako na okoliczność wyłączającą odpowiedzialność wtedy, gdy szkoda powstała w wyniku nieusunięcia zagrażających bezpieczeństwu skutków działania siły wyższej, jeżeli można im zapobiec przez ich zlikwidowanie lub przez skuteczne ostrzeżenie przed groźącym niebezpieczeństwem za pomocą powszechnie przyjętych środków – wyrok SN z 28 września 1971 r., sygn. akt II CR 388/71. Także: uderzenie pioruna (wyładowania elektryczne w czasie burzy) w przewody wysokiego napięcia i ich uszkodzenie w sposób narażający na wyrządzenie szkody nie może być uważane za nastąpienie szkody wskutek siły wyższej, jeżeli zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody nie stosuje – bez względu na przyczynę – najwyższego standardu środków i zabezpieczeń technicznych – wyrok SN z 31 sierpnia 1989 r., sygn. akt I CR 378/89.

Wystąpienie siły wyższej ma też znaczenie dla przedawnienia roszczeń. Zgodnie z art. 121 k.c., gdy z powodu siły wyższej uprawniony nie może ich dochodzić przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw danego rodzaju – przez czas trwania przeszkody.

Anna Biel
radca prawny

Kancelaria Radców Prawnych Biel, Judek, Poczobut – Odlanicki, Szczecin

Korzystanie z cudzego znaku towarowego bez naruszania praw osoby uprawnionej

Leszek Paterek, Mateusz Słodczak

Powstawanie nowych podmiotów w sektorze przedsiębiorstw powoduje, iż każdy z nich stara się odróżnić swoje produkty lub usługi od produktów i usług innych przedsiębiorców. W tym celu tworzone są znaki towarowe, które pozwalają na skuteczną identyfikację danego podmiotu. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. prawo własności przemysłowej, znakiem

towarowym może być każde oznaczenie, które można przedstawić w sposób graficzny, a w szczególności wyraz, rysunek, ornament, kompozycja kolorystyczna, forma przestrzenna, a także melodia lub inny sygnał dźwiękowy.

Uzyskanie prawa ochronnego na znak towarowy pozwala na wyłączne używanie znaku towarowego w sposób zarobkowy lub

zawodowy na całym terytorium RP. Uprawniony ze znaku towarowego może umieszczać go na towarach, opakowaniach, dokumentach, a także może posługiwać się nim w celach reklamowych. Jest to prawo podmiotowe o charakterze wyłącznym. Oznacza to, iż w razie bezprawnego używania znaku towarowego przez osobę trzecią, podmiot uprawniony będzie mógł żądać naprawienia szkody na zasadach ogólnych, bądź skorzystać z roszczeń przewidzianych w prawie własności przemysłowej oraz ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Należy jednak zaznaczyć, iż owe wyłączne używanie znaku towarowego nie ma charakteru bezwzględnego, a udzielona ochrona podlega pewnym ograniczeniom.

Prawo do korzystania ze znaku towarowego przez inne osoby

Polski ustawodawca przewidział możliwość sukcesji prawa ochronnego na znak towarowy na skutek zdarzeń i czynności prawnych. Przede wszystkim prawo ochronne na znak towarowy może zostać przeniesione na inną osobę na podstawie umowy sporządzonej w formie pisemnej pod rygorem nieważności (zastosowanie znajdują tutaj per analogiam przepisy dotyczące przenoszenia praw z patentu). Ponadto prawo ochronne podlega dziedziczeniu, co oznacza, że po śmierci osoby uprawnionej wchodzi ono w skład masy spadkowej. Wreszcie, uprawniony może upoważnić inną osobę do używania znaku towarowego bez jego przenoszenia. W tym celu zawiera się umowy licencyjne w formie pisemnej pod rygorem nieważności, na podstawie których licencjobiorca może – za odpowiednią opłatą – korzystać ze znaku towarowego w sposób zarobkowy.

Ograniczenie ochrony znaku towarowego

Należy jednak wskazać, iż prawo ochronne na znak towarowy nie powoduje, iż uprawniony może bezwzględnie zakazać jego używania w obrocie przez osoby trzecie. Przede wszystkim nie może on zakazywać używania przez inne osoby ich nazwisk lub adresu (oznaczenia identyfikacyjne), a także oznaczeń wskazujących w szczególności na cechy i charakterystykę towarów, ich rodzaj, ilość, jakość, przeznaczenie, pochodzenie czy datę wytworzenia lub okres przydatności (oznaczenia opisowe). Uprawniony przedsiębiorca nie może ponadto zakazać używania oznaczenia, jeżeli jest to konieczne dla wskazania przeznaczenia towaru, zwłaszcza gdy chodzi o oferowane części zamienne, akcesoria lub usługi (oznaczenia wskazujące przeznaczenie towaru lub usługi). Wyobraźmy sobie przedsiębiorcę, którego działalność koncentruje się na sprzedaży części samochodowych poprzez sklep internetowy. Umieszczenie na stronie internetowej dystrybutora części logo marki Audi będzie naruszeniem prawa ochronnego, natomiast jeżeli obok znaku pojawi się adnotacja, iż sprzedający sprzedaje części do samochodów marki Audi, to naruszeniem już nie będzie, ponieważ taka informacja wskazuje jedynie na przeznaczenie produktu.

Co jednak należy podkreślić, takie używanie oznaczeń innych przedsiębiorców musi odpowiadać usprawiedliwionym potrzebom używającego i nabywców towarów a jednocześnie musi być zgodne z uczciwymi praktykami w produkcji, handlu lub usługach. Wprowadzenie wyżej wymienionych klauzul ocennych powoduje, iż sąd w konkretnej sprawie będzie musiał rozstrzygnąć czy dane korzystanie odpowiada usprawiedliwionym potrzebom używającego. Pod uwagę będą tutaj brane także przepisy ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a ocena będzie musiała uwzględniać kontekst prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców (np. działanie w tożsamej branży lub działanie na wspólnym rynku lokalnym). Niewątpliwie powyższych wymagań nie będzie spełniało takie używanie znaku, które może powodować mylne wyobrażenie u konsumenta o istnieniu powiązań handlowych pomiędzy osobą używającą znaku a osobą uprawnioną. Poza tym mogą zaistnieć sytuacje, w których używanie oznaczenia będzie miało na celu dyskredytację podmiotu uprawnionego, co w konsekwencji może

doprowadzić do naruszenia jego reputacji i poniesienia szkody majątkowej.

Korzystanie ze znaku nieużywanego

Posiadanie przez przedsiębiorcę prawa ochronnego na znak towarowy nie stanowi przeszkody do używania go przez osobę trzecią, jeżeli uprawniony nie używał znaku w sposób rzeczywisty przez nieprzerwany okres pięciu lat, co doprowadziło do jego wygaszenia. Ratio legis powyższego uregulowania jest całkowicie zrozumiałe, ponieważ ustawodawca chciał zapobiec sytuacji, w której przedsiębiorcy uzyskują prawa ochronne na znak towarowy wyłącznie w celu ograniczenia konkurencji w danej branży, a następnie nie używają przysługujących im znaków towarowych. Taka sytuacja prowadzi niewątpliwie do zahamowania koniunktury, a także niepewności gospodarczej.

Dozwolone używanie nazwy w obrocie gospodarczym

Ustawodawca pochylił się również nad kwestią kolizji znaku towarowego i nazwy (firmy) używanej w obrocie przez innego przedsiębiorcę. Jak wskazano w art. 158 prawa własności przemysłowej podmiot uprawniony nie może zakazać posługiwania się przez inny podmiot nazwą w obrocie gospodarczym, jeżeli nie służy ona do oznaczenia towarów będących przedmiotem tej działalności i nie ma możliwości, aby takie oznaczenie wprowadziło konsumenta w błąd, w szczególności ze względu na różny profil działalności lub lokalny zasięg jej używania. To, iż dane oznaczenie nie stanowi identyfikacji towaru, a jedynie przedsiębiorcy powinno wynikać ze sposobu posługiwania się nim w obrocie. W piśmiennictwie przyjmuje się, że w takich sytuacjach należy unikać oznaczeń graficznych, które są charakterystyczne dla znaków towarowych. Ponadto używanie danej nazwy nie może wprowadzać klientów w błąd co do pochodzenia towarów i w tym przypadku pod uwagę będą brane profile oraz zasięg działalności przedsiębiorców.

Odpowiedzialność za bezprawne używanie znaków towarowych

Naruszenie praw podmiotu uprawnionego przez osobę trzecią stwarza możliwość do skorzystania z roszczeń przewidzianych w polskim prawodawstwie. Jak wskazano powyżej, wprowadzanie klientów w błąd co do pochodzenia produktu stanowi czyn nieuczciwej konkurencji i w związku z tym zastosowanie znajdzie art. 18 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Zgodnie z nim uprawniony może żądać zaniechania niedozwolonych działań, usunięcia skutków naruszeń, złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, wydania bezpodstawnie uzyskanych korzyści na zasadach ogólnych, a także zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego - jeżeli czyn nieuczciwej konkurencji był zawiniony. Ponadto zastosowanie znajdzie art. 296 prawa własności przemysłowej oraz przepisy kodeksu cywilnego dotyczące roszczeń odszkodowawczych.

Podsumowanie

Rozwiązanie wprowadzone przez polskiego ustawodawcę ma na celu równoważenie interesów obu stron – zarówno podmiotu uprawnionego, jak i osób trzecich. Definitywne zakazanie wykorzystywania znaków towarowych bez uprzedniej zgody prowadziłyby do absurdalnych sytuacji, w których, np. drobni przedsiębiorcy musieliby występować do wielkich koncernów o wyrażenie zgody na wykorzystywanie ich znaków towarowych. Natomiast w przypadku, w którym wykorzystywanie znaku odbywa się w celach informacyjnych lub identyfikacyjnych oraz jest zgodne z zasada-

mi uczciwych praktyk rynkowych, nie ma potrzeby uzyskiwania uprzedniego pozwolenia.

Leszek Paterek
radca prawny

Kancelaria Żyglicka i Wspólnicy, Katowice

Mateusz Ślódzka
aplikant radcowski

Kancelaria Żyglicka i Wspólnicy, Katowice

Skarga pauliańska. Co to za instytucja i dlaczego należy ją znać?

Aurelia Koksztys-Łuć

Wygranie sporu sądowego i uzyskanie prawomocnego orzeczenia zasądającego określoną kwotę pieniężną nie zawsze jest wystarczające dla realizacji roszczeń wierzyciela. Zdarza się bowiem często, że dłużnik, wiedząc, iż koniecznym będzie zaspokojenie wierzyciela, ucieka z majątkiem i przenosi stanowiące jego własność nieruchomości lub ruchomości na osoby trzecie. Tym samym w chwili uprawomocnienia się orzeczenia zasądającego określoną kwotę pieniężną, dłużnik nie posiada już majątku, z którego można by skutecznie prowadzić egzekucję. W takich właśnie sytuacjach pomocna staje się instytucja tzw. skargi pauliańskiej a zatem powództwa, z którym wystąpić można, aby uzyskać orzeczenie sądowe, które pozwoli wierzycielowi na zaspokojenie się z majątku dłużnika, chociaż stanowi on już własność osoby trzeciej.

Skarga pauliańska jest zatem instytucją służącą ochronie praw wierzycieli, którzy wskutek czynności dokonanych przez dłużników z osobą trzecią, pozbawieni zostali możliwości wyegzekwowania swojego roszczenia.

Przepis art. 527 k.c. przewiduje szereg przesłanek, od których wystąpienia uzależnione jest uwzględnienie powództwa ze skargi pauliańskiej, są to:

- istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w **postaci wierzytelności**
- dokonanie przez dłużnika **z osobą trzecią czynności prawnej**
- dokonanie przez dłużnika **czynności z pokrzywdzeniem wierzycieli**, a zarazem takiej, **z której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową**
- dokonanie przez dłużnika **czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli**
- działanie **osoby trzeciej w złej wierze** (K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*. T. 2, Wyd. 8, Warszawa 2015).

Istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela to nic innego jak istnienie po stronie wierzyciela w stosunku do dłużnika wymagalnej i niespornej wierzytelności.

Dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią oznacza każdą czynność prawną, na skutek której osoba trzecia staje się właścicielem nieruchomości lub ruchomości, które stanowiły własność dłużnika. Może to być zatem umowa sprzedaży, darowizny, zamiany, przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz każda inna czynność prawna, która pozbawia dłużnika prawa własności i powoduje, że własność przechodzi na osobę trzecią.

Wskutek dokonanej czynności prawnej musi dojść do pokrzywdzenia wierzyciela, co oznacza, iż nie może on uzyskać zaspokojenia, pomimo posiadania wymagalnej wierzytelności. Koniecznym jest również, aby na skutek dokonanej czynności osoba trzecia uzyskała

korzyść majątkową. W praktyce jest to okoliczność rzadko wymagająca dowodzenia, albowiem zwykle osoba trzecia bogaci się na skutek takiej czynności. Są jednak sytuacje, gdy czynność jest ekwiwalentna, np. przy umowach zamiany lub umowach przewłaszczenia na zabezpieczenie, wówczas uzyskanie korzyści przez osobę trzecią wykazywać należy porównując wartość wzajemnych świadczeń.

Dłużnik dokonując czynności prawnej ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Do uznania świadomości pokrzywdzenia wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie **przewidywał w granicach ewentualności**, to znaczy uświadamiał sobie, iż wskutek dokonania czynności z osobą trzecią może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela z jego majątku. Przy czym nie jest konieczne działanie z zamiarem bezpośrednim, wystarczającą jest **ogólna świadomość**, iż dłużnik w wyniku podejmowanych czynności może stać się niewypłacalny bądź jego niewypłacalność może się pogłębić. W wyroku z dnia 22 października 2013 roku (sygn. Akt VI ACa 44/13) Sąd Apelacyjny w Warszawie uznał, iż „świadomość działania z pokrzywdzeniem wierzyciela musi istnieć już w chwili dokonywania zaskarżonej czynności. W tym zakresie przyjmuje się domniemanie, że dłużnik wie jaki skutek dla jego majątku będzie miała dokonana czynność, tj. że zna skład swego majątku, zarówno jego aktywa jak i pasywa. Przy tym pod pojęciem świadomości pokrzywdzenia, należy rozumieć nie tylko przypadki, gdy dłużnik jest w pełni przekonany o pokrzywdzeniu, ale także takie gdy ze względu na swoją ogólną dojrzałość, sprawność umysłową i doświadczenie życiowe winien zdawać sobie sprawę, że znalazł się w sytuacji, gdy z pozostałego majątku nie będzie w stanie zaspokoić swoich wierzycieli. Niewypłacalność, o jakiej mowa w art. 527 § 2 k.c. nie jest synonimem braku jakiegokolwiek majątku po stronie dłużnika. Wystarczy bowiem, że czynność prawna zakłóca zdolności płatnicze dłużnika i uprzywilejowuje jednego z jego wierzycieli. Za niewypłacalnego można uznać nawet takiego dłużnika, którego aktywa majątkowe równoważą zobowiązania, ale są niedostępne dla wierzyciela roszczeń pieniężnych. Art. 529 k.c. przewiduje wyłom od powyższej zasady, określa bowiem **domniemanie działania ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela w przypadku dokonania darowizny**. Jeżeli dłużnik dokona darowizny, pomimo swojej niewypłacalności, uznaje się, że działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Podobnie kształtuje się sytuacja wierzyciela, gdy dłużnik stał się niewypłacalny na skutek dokonania darowizny.

Najtrudniejsza do udowodnienia przesłanka skargi pauliańskiej to przesłanka dotycząca wiedzy osoby trzeciej o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Art. 527 k.c. stanowi, iż czynność prawna może zostać uznana za bezskuteczną w przypad-

ku, gdy osoba trzecia, z którą czynność została dokonana, wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła dowiedzieć się o działaniu dłużnika w celu pokrzywdzenia wierzycieli. Przesłanka ta jest przesłanką subiektywną, wymaga bowiem udowodnienia procesu myślowego osoby trzeciej, co jest praktycznie niemożliwe. Dlatego też przyjmuje się, iż wystarczające jest udowodnienie, iż osoba trzecia przy zachowaniu należytej staranności mogła dowiedzieć się o celu działania dłużnika. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wykształcony został pogląd, że należyta staranność to podejmowanie minimum działań w celu ustalenia stanu faktycznego, żądanie szczególnych dokumentów czy zaświadczeń. Udowodnienie wiedzy osoby trzeciej jest niewątpliwie niełatwe. Jednakże, przyjmuje się, szczególnie w sytuacji, gdy uczestnicy postępowania są przedsiębiorcami lub osobami zajmującymi się prowadzeniem przedsiębiorstw, że należy zbadać, czy osoba trzecia dołożyła wszelkich starań, aby dowiedzieć się o rzeczywistej sytuacji dłużnika (Maria Jasińska, Skarga pauliańska, Komentarz, Warszawa 2002). Udowodnienie wiedzy osoby trzeciej działania ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela nie jest konieczne w sytuacji, gdy czynność dokonana jest z osobą bliską lub w przypadku przedsiębiorców z osobą, z którą dłużnik pozostaje w stałych stosunkach gospodarczych. Art. 527 § 3 k.c. stanowi, że jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba

ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, natomiast § 4 wprowadza identyczne domniemanie w odniesieniu do przedsiębiorców pozostających w stałych stosunkach gospodarczych. Ponadto, art. 528 k.c. zwalnia od konieczności udowodnienia złej wiary osoby trzeciej w odniesieniu do czynności prawnych nieodpłatnych.

Ze skargą pauliańską można wystąpić w drodze powództwa lub w formie zarzutu **przeciwko osobie trzeciej, która uzyskała korzyść majątkową**. Nie są to procesy łatwe i wymagają posiadania odpowiedniej wiedzy. Warto jednak z instytucji tej skorzystać, aby uzyskać zaspokojenie wierzycielności, gdy dłużnik przedsięwziął wszelkie możliwe działania, aby realizację roszczenia wierzyciela uniemożliwić.

Aurelia Koksztys-Łuć
adwokat

Adwokacka Spółka Partnerska Łuć i Koksztys-Łuć
Jelenia Góra

Arbitraż jako pozasądowy sposób rozwiązywania sporów gospodarczych

Marcin Wika

Choć pozasądowe sposoby rozwiązywania sporów są w Polsce wciąż nie za często stosowane to jednak ich popularność systematycznie rośnie. Ale od początku...

Obok tradycyjnego postępowania sądowego, w którym to strony występują jako przeciwnicy procesowi, istnieją również metody alternatywnego rozwiązywania sporów (Alternative Dispute Resolution/ADR), do których należy arbitraż. Postępowanie jest prowadzone w tym wypadku z wyłączeniem sądu powszechnego. Jego kompetencje przejmuje sąd polubowny (arbitrażowy).

Regulacje dotyczące sądu polubownego zawiera księga piąta Kodeksu postępowania cywilnego, której przepisy są niejako implementacją regulacji przewidzianych w akcie UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration z 1985 roku.

Arbitraż (sąd polubowny) to instytucja niepaństwowa, funkcjonująca poza systemem sądownictwa powszechnego, której celem jest rozstrzygnięcie sporów w sprawach cywilnych i gospodarczych. Istotą sądu polubownego jest rozwiązywanie konfliktów przy udziale arbitra lub arbitrów, na wybór których strony mają bezpośredni wpływ.

Do podstawowych zalet arbitrażu należy:

- Fachowość arbitrów – strony sporu same ustanawiają niezależnych i bezstronnych arbitrów, którzy go rozstrzygają. Każdy sąd polubowny prowadzi rejestr arbitrów przy danym sądzie i co do zasady znajdują się tam osoby z odpowiednim wykształceniem, specjalizacją i doświadczeniem. Nie ma wymogu, aby arbitrzy byli prawnikami, chociaż najczęściej tak jest. Najczęściej arbitrem jest prawnik posiadający szerokie doświadczenie i dodatkowe kompetencje z określonej dziedziny. Sędziowie sądów państwowych często nie mają wiedzy z określonej, wąskiej, dziedziny i w konsekwencji często w procesach przed sądem powszechnym korzysta się z opinii biegłych, co skutkuje przedłużaniem się procesu i zwiększaniem jego kosztów. Do składu orzekającego

sądu polubownego strony mogą powołać specjalistów z dziedziny, której spór dotyczy. Oznacza to, że osoby kompetentne w danej dziedzinie są jednocześnie sędziami-arbitrami („biegłymi”), co wpływa na jakość orzeczeń oraz szybkość postępowania,

- Prostsza procedura postępowania,
- Niższe koszty postępowania,
- Jednoinstancyjność, która przekłada się także na szybkość postępowania,
- Poufność – wprawdzie akta spraw sądowych w sądach państwowych są także dostępne wyłącznie stronom i ich pełnomocnikom, to jednak sama rozprawa w sądzie państwowym jest z zasady jawna. Tymczasem przedsiębiorcy najczęściej nie są zainteresowani upublicznianiem faktu prowadzenia przez nich procesów sądowych – ze względu chociażby na tajemnicę handlową danego przedsiębiorcy. Arbitraż zapewnia całkowitą poufność postępowania i o fakcie procesu arbitrażowego poza samymi stronami nikt nie jest informowany.

Jak wskazuje pan Mariusz Haładyj, podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki, (<http://www.polskieradio.pl/42/1699/Artykul/1190444,Spory-gospodarcze-mediacje-i-arbitraz-tansze-niz-sad>): *z badań ankietowych przeprowadzonych wśród przedsiębiorców wynika, że 80 proc. z nich wysoko ocenia samą możliwość skorzystania z pozasądowych form rozwiązywania sporów gospodarczych. Jednak tylko 50 proc. przedsiębiorców odpowiedziało, że w ogóle słyszało o tej metodzie, w tym 25 proc. deklorowało, że ich poziom wiedzy jest niski.*

Wyrok sądu polubownego działającego w Polsce jest tytułem egzekucyjnym, który po nadaniu przez sąd państwowy klauzuli wykonalności nadaje się do egzekucji, podobnie jak wyrok sądu państwowego.

Podstawowymi rozwiązaniami aby poddać się arbitrażowi jest dokonanie zapisu na sąd polubowny w umowie (albo podpisanie

aneksu do umowy – jeżeli strony nie zawarły zapisu na sąd polubowny) albo, w przypadku braku umowy pomiędzy stronami, zawarcie dodatkowej umowy o poddaniu się pod arbitraż.

Orzeczenia sądu arbitrażowego są co do zasady ostateczne i nieodwoalne. Wyrok sądu polubownego wydany w Polsce może zostać uchylony przez sąd powszechny wyłącznie w postępowaniu wszczętym na skutek wniesienia przez stronę skargi o jego uchylenie tylko i wyłącznie w ściśle określonych sytuacjach. Sytuacje te dotyczą raczej kwestii „formalnych” takich jak np. brak zapisu na sąd polubowny czy nieważność zapisu na sąd polubowny, nie zaś merytorycznych kwestii dotyczących samego sporu.

Marcin Wika
radca prawny

Kancelaria CSW Więckowska i Partnerzy, Poznań

Abitraż czy spór przed sądem powszechnym? Charakter zapisu na sąd polubowny

Monika Obtulowicz

Zgodnie z treścią przepisów art. 1154 i n. k.p.c. (części piątej k.p.c.) w polskim prawie istnieje możliwość by strony zrezygnowały z rozstrzygnięcia go przez sąd powszechny na rzecz alternatywnego sądu - sądu polubownego.

Zasadą jest, iż strony mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spory o prawa majątkowe lub niemajątkowe, takie, które mogą być przedmiotem ugody sądowej, z wyjątkiem spraw o alimenty.

Według obiegowej opinii postępowanie przed sądem polubownym jest szybkie, odformalizowane i tańsze niż sądownictwo państwowe. Twierdzenie to należy uznać za zasadne jedynie w wypadku sporów dotyczących materii specjalistycznej, bądź spraw o wysokiej wartości przedmiotu sporu.

W praktyce często okazuje się, iż rozstrzygnięcie prostej co do zasady sprawy, która w ramach k.p.c. rozstrzygnięta zostałaby w postępowaniu nakazowym bądź upominawczym staje się na drodze sądownictwa polubownego dużo bardziej kosztowne i czasochłonne niż postępowanie przed sądem powszechnym.

Z uwagi na te okoliczności zapisu na sąd polubowny należy dokonywać ze szczególną ostrożnością, z zachowaniem staranności co do formy i treści przedmiotowego zapisu jak również będąc świadomym konsekwencji wynikających z zawarcia tego rodzaju umowy.

I. Zapis na sąd polubowny – kształt klauzuli arbitrażowej

Przepisy części V k.p.c. Regulują jedną z trzech form alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów. tzw. ADR (ang: Alternative Dispute Resolution). Poza zapisem na sąd polubowny strony dla polubownego rozstrzygnięcia sporu mogą korzystać z mediacji

(art. 183¹ i n. k.p.c.) oraz postępowania pojednawczego zwanego często „zawezwaniem do próby ugodowej” (art. 184 i n. k.p.c.)

Dla poddania sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego konieczne jest zawarcie przez strony umowy określonej treści. Treść zapisu na sąd polubowny reguluje przepis art. 1161 k.p.c.

Zapis ten, z uwagi na swój charakter prawny kwalifikowany jest różnorodnie, jako umowa materialnoprawna, umowa procesowa, umowa o mieszanym charakterze, bądź umowa sui generis.

Bezsporne jest, iż w zapisie na sąd polubowny należy wskazać jednoznacznie przedmiot sporu, lub stosunek prawny, z którego spór wyniknął, lub może wyniknąć w przyszłości. Nie może być uznany za skuteczny ogólny zapis na sąd polubowny dotyczący wszelkiego rodzaju sporów opartych na różnych podstawach, mogących w ogóle wystąpić pomiędzy ustalonymi stronami.

W praktyce wyróżnia się dwa rodzaje umów tworzących zapis na sąd polubowny: pierwszą jest odrębna umowa, dotycząc sporów już istniejących – tzw. Kompromis lub zapis kompromisarski, druga – częstsza – zamieszczona w umowie głównej, w formie klauzuli umownej, przewidującej, że wszystkie spory mogące wyniknąć w przyszłości na tle danego stosunku prawnego stron, będą rozstrzygane przez sąd polubowny – tzw. Klauzula arbitrażowa.

Klauzula arbitrażowa ma charakter autonomiczny.

Zgodnie z treścią przepisu art. 1180§ 1zd. 2 k.p.c. ważność umowy głównej, w której zawarta jest klauzula arbitrażowa nie ma wpływu na ważność samej klauzuli o arbitraż. Jest to więc swoistego rodzaju umowa w umowie. Należy dodać, iż ważność klauzuli arbitrażowej może być w zależności od umowy stron oceniana według innego prawa, niż rozstrzygany będzie sam spór.

Z przepisów k.p.c. jasno wynika, iż forma zapisu na sąd polubowny dla swej skuteczności powinna być pisemna.

Rozbieżności w orzecznictwie i praktyce dotyczą natomiast często charakteru i treści samego zapisu.

Zgodnie z regulacją kodeksową zapis na sąd polubowny powinien wskazywać sąd, który rozstrzygnie istniejący lub przyszły spór. Zapis może wskazywać sąd ad hoc, lub stały sąd polubowny.

Stwierdzić należy, że dla ważności zapisu istotne jest prawidłowe oznaczenie stałego sądu polubownego. Zapis powinien jednoznacznie precyzować stały sąd polubowny, tj. Przedstawić pełną nazwę tego sądu oraz jego siedzibę. Zapis niewskazujący siedziby sądu będzie ważny, jeśli oczywistym jest, o który sąd polubowny chodzi stronom

(przykładowo Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej). Niewystarczającym zaś będzie wskazanie samej nazwy sądu jeśli istnieje większa liczba sądów tego samego typu, działających przy takich samych instytucjach (np. Sąd Polubowny przy Izbie Adwokackiej). Dodatkowym argumentem wskazującym na konieczność określenia w zapisie siedziby sądu, jest późniejsze ustalenie właściwości sądu powszechnego, który sprawować miałby nadzór nad tym sądem polubownym (dr Jerzy P. Naworski *Wybrane zagadnienia zapisu na sąd polubowny*, *Monitor Prawniczy* nr 5/2005 s. 239.).

Przepisy k.p.c. O postępowaniu polubownym wzorowane są na prawie modelowym UNCITRAL z 1985 r., spełniają więc standardy prawnomiędzynarodowe.

Jeśli chodzi o arbitraż międzynarodowy warto podkreślić, iż prócz wyboru sądu, któremu powierzone zostaje rozstrzygnięcie sporu,

strony, przy wyborze sądów arbitrażowych spoza terenu Rzeczypospolitej powinny dokonać wyboru prawa materialnego, według którego spór zostanie rozstrzygnięty, oraz prawa procesowego, zgodnie z którym toczyć się będzie postępowanie przed danym sądem, a także prawa właściwego dla oceny ważności klauzuli arbitrażowej. Przepisy części V k.p.c. stosuje się bowiem tylko wtedy, gdy miejsce postępowania przed sądem polubownym znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z Konwencją o uznaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych z dnia 10.06.1985.r (zwaną Konwencją Nowojorską) dla oceny ważności klauzuli arbitrażowej stosuje się prawo miejsca siedziby sądu. Stosuje się również prawo procesowe właściwe dla siedziby sądu polubownego, w sytuacji, gdy strony nie wybiorą innego.

II. Badanie ważności zapisu na sąd polubowny

Sądy powszechne uprawnione są do badania ważności zapisu na sąd polubowny w sytuacji złożenia przez stronę pozwu do sądu powszechnego, oraz zgłoszenia przez stronę przeciwną zarzutu dotyczącego istnienia tego właśnie zapisu. Zarzut zgłoszony musi być dla swej skuteczności przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy (art.1165 k.p.c.) Zarzut ten powinien być także należycie uzasadniony. „Samo jednak zgłoszenie zarzutu istnienia zapisu na sąd polubowny nie może w żadnym wypadku stanowić podstawy odrzucenia pozwu. Dla wywołania takiego skutku zarzut musi być zasadny, co podlega ocenie sądu. (...) W konsekwencji przyjęć trzeba, że rzeczą sądu jest wyjaśnienie, czy rozstrzygnięcie sprawy należy do sądu polubownego, co obejmuje również ocenę ważności zapisu” (tak: SN w postanowieniu z dnia 17.05.2006 r. I CSK 16/06).

Obowiązek badania prawidłowości zapisu na sąd polubowny wynika z faktu, iż istnienie instytucji zapisu na sąd polubowny jest rezygnacją przez Państwo z części swojego imperium, tj. władzy sądowniczej. Poparty jest on również zasadami ekonomiki procesowej. W sytuacji niezbadania prawidłowości zapisu, dopiero po przeprowadzonym postępowaniu przed sądem polubownym strony mogłyby domagać się jego uchylenia stosując instytucję skargi z przepisu art. 1205 k.p.c. Ponadto zgodnie z treścią przepisu art. 1165 § 2 k.p.c. Sąd zobowiązany jest zbadać zapis na sąd polubowny pod kątem jego ważności, skuteczności, wykonalności oraz mocy wiążącej, jak również tego, czy sąd polubowny nie orzekł już o swojej niewłaściwości w danej sprawie. W takiej sytuacji pozew wniesiony do sądu powszechnego nie może być odrzucony.

Zapis na sąd polubowny - jak każda umowa - może podlegać regułom wykładni według zasad określonych w art. 65 k.c. Oraz pod kątem wad oświadczenia woli. Podstawowa rola w interpretacji zapisów na sąd polubowny przypada językowym regułom znaczeniowym (tak: SA w Szczecinie w wyroku do sygn. Akt: I ACa 204/07). Sądy powszechne zobowiązane są badać, czy z zapisu wynika jednoznacznie, iż funkcją określonego w zapisie sądu polubownego ma być w rzeczywistości rozstrzygnięcie sporu. Jeśli bowiem funkcja takiego sądu miałaby polegać wyłącznie na prowadzeniu mediacji w celu zawarcia przez strony ugody, zapis taki nie jest zapisem na sąd polubowny (postanowienie SN z dnia 11.10.2001 r. IV CKN 139/01).

Podkreślić należy, iż pomimo powyższych argumentów zdarza się, że sądy powszechne nie badając właściwie woli stron uwzględniają zarzuty na sąd polubowny, dotyczące błędnie skonstruowanych zapisów, bądź których wykładania językowa nie pozwala na ich jednoznaczne rozumienie

III. Nadzór sądów powszechnych nad orzeczeniami sądów polubownych.

Przy zawieraniu umowy o arbitraż strony powinny wykazać się szczególną ostrożnością ze względu na następujące okoliczności.

Po pierwsze, dokonując zapisu na sąd polubowny strony samograniczają swoje konstytucyjne prawo do sądu, zawarte art. 45 ust.1 ustawy zasadniczej. Sąd Polubowny nie jest traktowany jak organ państwowy w myśl art. 45 Konstytucji, nie podlega tym samym rygorom. Jedyne przepisy, jakie powinien stosować sąd polubowny

znajdujący się na terenie RP to przepisy k.p.c.

Po drugie wyrok sądu polubownego poza ogólnymi wymogami dotyczącymi praworządności i zasad współżycia społecznego nie jest badany merytorycznie przez sąd. Zakres badania wyroku sądu polubownego przez sąd powszechny jest niewielki. Potwierdza to ustalona linia orzecznicza: „Zarzut, iż wyrok Sądu Polubownego uchybia praworządności, dotyka w istocie kwestii dopuszczalnego zakresu kontroli rozstrzygnięcia takiego sądu przez sądy powszechne. Panuje zgoda co do tego, że to uprawnienie kontrolne nie dotyczy ani kwestii prawidłowości rozstrzygnięcia pod kątem jego zgodności z prawem materialnym, ani przestrzegania przepisów procesowych. Podstawą takiej kontroli mogą być tylko uchybienia kwalifikowane, o szczególnej doniosłości i wadze- takie, które stanowią jednocześnie uchybienie praworządności. Przyczyny uchylenia wyroku sądu polubownego są natury formalnej, albowiem niedopuszczalne jest badanie, czy sąd polubowny należycie rozstrzygnął sprawę pod względem faktycznym i prawnym, a jedynie czy nie doszło do uchybienia klauzuli porządku publicznego.” (tak SN: w uzasadnieniu wyroku z 6.03.2008 r., I CSK 445/07).

Dodatkowo badanie wyroków jest ograniczone, gdyż: „Przez uchybienie praworządności należy rozumieć obrazę podstawowych instytucji prawnych. Rozstrzygnięcie uchybiające praworządności to m.in. takie, które sprzeciwia się naczelnym zasadom prawnym i będące sprzeczne z ogólnie przyjętym porządkiem prawnym obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok sądu polubownego może uchybiać praworządności, jeżeli w swym wyniku prowadzi do rozstrzygnięcia gwałcącego obowiązujące zasady państwa prawa. Istotne przy tym jest, że przy rozpoznawaniu sprawy i wyrokowaniu sąd polubowny nie jest związany przepisami prawa materialnego, byle tylko nie naruszył obowiązujących zasad państwa prawa. (uzasadnienie wyroku SN z 8.12.2006 r V CSK 321/06).

Instytucjami, które umożliwiają częściową weryfikację wyroku wydanego w ramach arbitrażu, jest skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego (art. 1205 i n. k.p.c) oraz instytucja uznania i stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego (lub ugody przed nim zawartej) - art. 1212 i następnie k.p.c.

Na podstawie złożonej skargi sąd państwowy bada sprawę jedynie w zakresie przyczyn wymienionych w art.1206 k.p.c. Orzeczenie sądu państwowego polega w tym wypadku bądź na uchyleniu wyroku sądu polubownego w całości lub części, bądź na oddaleniu skargi. Jak już wcześniej zaznaczono zadaniem sądu w postępowaniu wywołanym skargą o uchylenie wyroku sądu polubownego nie jest merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, wcześniej rozstrzyganej przez sąd polubowny, z zastosowaniem przepisów prawa materialnego i procesowego, lecz wyłącznie dokonanie oceny zasadności skargi w świetle określonych przesłanek. Sąd, do którego wniesiono skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego nie działa jako sąd drugiej instancji, uprawniony do merytorycznego badania sprawy, z zastosowaniem przepisów prawa materialnego, lecz dokonuje oceny zaskarżonego wyroku jedynie w perspektywie naruszeń wskazanych. (tak: SA w Szczecinie w wyroku z dnia 23 kwietnia 2008 r. Do sygn., Akt: I ACa 204/07).

IV. Arbitraż vs. spór przed sądem powszechnym

Podsumowując, należy wskazać, iż jako zalety postępowania przed sądem polubownym w porównaniu z sądownictwem powszechnym powoływane są:

- kontrydiktoryjność postępowania przed sądem polubownym, rozumiana jako brak przepisu nakładającego na sąd arbitrażowy ustalenia rzeczywistego stanu sprawy, czy dochodzenia do prawdy materialnej z urzędu.
- dyspozycyjność: sąd polubowny nie bierze pod uwagę faktów niepowołanych przez strony, a rozpoznanie sprawy powinno ograniczać się do przedmiotu objętego zapisem na sąd polubowny,
- kontraktowy charakter arbitrażu,
- przystosowanie sposobu rozstrzygnięcia sporu do potrzeb stron poprzez wskazanie odpowiednich reguł i norm,

- szybkość arbitrażu poprzez jego jednoinstancyjność,
- możliwość wyboru arbitrów, ich wysokie kompetencje oraz możliwość wykorzystania ich specyficznej wiedzy,
- prywatność arbitrażu i poufność postępowania, - jeśli wynika to z regulaminu danego sądu polubownego, zaleca się jednak zawarcie w zapisie na sąd polubowny klauzuli poufności,
- międzynarodowa skuteczność wyroku sądu polubownego, regulowana przez Konwencję Nowojorską z 1958 r.
- stosunkowo niskie koszty postępowania.
- Podkreślić należy też wady arbitrażu tj.:
- brak wymogu posiadania wykształcenia prawniczego przez arbitrów,
- niemożność poprawienia błędu w wyroku sądu polubownego, którego weryfikacja następuje jedynie pod kątem wąskiej klauzuli porządku publicznego,
- odwrócenie zasady bezpośredniości postępowania dowodowego, gdyż przed sądem arbitrażowym dowodzeniu poszczególnych okoliczności służą głównie dokumenty,
- zamknięcie w swego rodzaju pułapce arbitrażu, co związane jest z faktem, iż nawet po uchyleniu wyroku sądu polubownego na skutek złożonej skargi z art. 1205 k.p.c. brak jest powagi rzeczy osądzonej co do uchylonego rozstrzygnięcia. W takim wypadku

strony nadal związane są zapisem na sąd polubowny i „skazane” są na postępowanie arbitrażowe.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty stwierdzić należy, iż nie jest bezwzględnie zasadnym twierdzenie o wyższości postępowania arbitrażowego nad postępowaniem przed sądem powszechnym. W zależności od charakterystyki już zaistniałego lub mogącego pojawić się w przyszłości sporu, należy dokonać wyboru właściwej drogi rozwiązania spraw, pamiętając o możliwych konsekwencjach ograniczenia konstytucyjnego prawa strony do rozstrzygnięcia sporu przez sąd powszechny.

Monika Obtulowicz
advokat

Kancelaria Prawnicza Cabała Grochowska
Nowy Sącz

Niedokończona likwidacja spółki z o.o.

Piotr Nachmann

Ogólne regulacje postępowania likwidacyjnego spółki z o.o. zakładają, iż w jego trakcie należy zakończyć interesy bieżące spółki, ściągnąć wierzytelności, wypełnić zobowiązania i upłynnić majątek spółki, który następnie podlega podziałowi pomiędzy wspólników. Po dokonaniu wskazanych czynności likwidatorzy składają do sądu rejestrowego wniosek o wykreślenie spółki z rejestru przedsiębiorców. Warto podkreślić, że z chwilą wykreślenia z tego rejestru spółka z o.o., której mienie zostało w całości upłynnione w procesie likwidacji, traci podmiotowość prawną. Wraz z wykreśleniem spółki z rejestru wygasają także wszelkie jej dotychczasowe zobowiązania.

I mimo, że jest to modelowy i wydaje się, stosunkowo prosty sposób postępowania, to w praktyce zdarzają się jednak także dość szczególne przypadki.

Jedną z dość szczególnych jest sytuacja, w której po zakończeniu procesu likwidacji spółki oraz po jej wykreśleniu z rejestru ujawnią się aktywa należące do majątku zlikwidowanej spółki, np. okaże się, że likwidacją nie objęto całego majątku spółki, ponieważ w jednej z ksiąg wieczystych spółka wciąż widnieje jako właściciel nieruchomości. Pojawia się wówczas pytanie: co wtedy?... kto jest podmiotem uprawnionym do tego majątku? oraz... w jaki sposób ten majątek rozdysponować?

Można by próbować poszukiwać, odwołując się do literatury przedmiotu, różnych sposobów wyjścia z tej sytuacji. Jednak, dość praktycznym rozwiązaniem, choć może niedoskonałym pod względem teoretycznym (i z tego powodu też krytykowanym przez przedstawicieli nauki) jest rozwiązanie proponowane przez Sąd Najwyższy w jednej z uchwał sformułowanej na tle podobnego stanu faktycznego.

Otóż, w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2007 r., sygn. akt III CZP 143/06 stwierdzono, że jeżeli po wykreśleniu z rejestru spółki z ograniczoną odpowiedzialnością okaże się, że pozostała po niej część majątku nieobjęta likwidacją, dopuszczalne jest ustanowienie likwidatora w celu dokończenia likwidacji.

(OSNC 2007/11/166, OSP 2008/7-8/74, Biuletyn Sądu Najwyższego 2007/1/13, Monitor Prawniczy 2008/11/589).

Wskazana sytuacja z pewnością jest nietypowa, skoro po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego i wykreśleniu z rejestru przedsiębiorców spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, pozostała po niej nierozdysponowana część majątku (nieruchomość), wpisana w księgę wieczystej jako własność tej spółki, a więc należąca de facto do nieistniejącej osoby prawnej. W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy nie podzielił stanowiska Sądu Najwyższego, wyrażonego w orzeczeniu z dnia 26 maja 1936 r., C II 331/36 (Zb.Urz. 1937, nr 1, poz. 39), że majątek spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, ujawniony dopiero po zakończeniu postępowania likwidacyjnego i po wykreśleniu spółki z rejestru handlowego, a nieobjęty likwidacją, należy do wspólników, gdyż zdaniem Sądu nie ma ono oparcia w ustawie. Zauważa się, że kodeks spółek handlowych (podobnie jak wcześniej kodeks handlowy) nie przewiduje przejścia ex lege w takiej sytuacji wprost majątku spółki na rzecz jej wspólników. Tym bardziej zdaniem Sądu Najwyższego nie jest tu możliwe przejście pochodne. Argumentuje się, że przyjęcie poglądu, iż nieobjęty postępowaniem likwidacyjnym majątek, przechodzi bezpośrednio na byłych wspólników mogłoby prowadzić do nadużyć przez umyślne zatajanie w tym postępowaniu majątku i działanie w ten sposób na szkodę wierzycieli.

Zdaniem Sądu Najwyższego, nieobjęcie części majątku spółki postępowaniem likwidacyjnym oznacza, że formalne jego zakończenie było przedwczesne i wymaga kontynuacji przez ponowne powołanie likwidatora. Podstawę prawną dla takiej decyzji sądu rejestrowego jest stosowany w drodze analogii art. 170 ksh, przewidujący możliwość wszczęcia postępowania wobec spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji. Skoro bowiem ustawa dopuszcza prowadzenie postępowania likwidacyjnego wobec takiej spółki w organizacji, a więc wobec tworu prawnego, który nie zdołał uzyskać osobowości prawnej, to możliwe jest również wszczęcie

takiego postępowania w celu dokończenia likwidacji majątku spółki uprzednio zarejestrowanej, pozostałego po formalnie zakończonym postępowaniu likwidacyjnym i wykreśleniu jej z rejestru, mimo że w trakcie likwidacji pominięto część majątku tej spółki.

I mimo, iż zdaniem krytyków takiego rozwiązania, likwidator powołany po wykreśleniu spółki z rejestru działałby jako organ nieistniejącego podmiotu, co rodzi poważne wątpliwości, to wydaje się, że skorzystanie z rozwiązania „podsuniętego” przez Sąd Najwyższy jest najbardziej pragmatyczne. Tym bardziej, że tak naprawdę bez niego, realnym problemem mogłoby pozostawać uregulowanie kwestii wpisów prawa własności w księgach wieczystych.

Zasady likwidacji danej osoby prawnej polegające na rozdysponowaniu majątkiem tej osoby prawnej w czasie trwania jej likwidacji, w drodze czynności prawnych, same w sobie nie pozwalają bowiem na rozstrzygnięcie statusu prawnego majątku należącego do zlikwidowanej osoby prawnej, a nieobjętego postępowaniem likwidacyjnym.

Rodziłyby się zatem z pewnością w praktyce wątpliwości o to, do kogo należy majątek pozostały po zlikwidowanej spółce. Można by przyjmować, że majątek pozostały po zlikwidowanej spółce należy wciąż do spółki, której wykreślenie z rejestru okazało się przedwczesne. Można też by założyć, że wraz z utratą podmiotowości prawnej przez spółkę (wskutek jej wykreślenia z rejestru) majątek należący do zlikwidowanej spółki staje się majątkiem niczymim. Polskie prawo nie zna jednak pojęcia nieruchomości niczyjej. Można

też by bronić poglądu, że wobec utraty przez spółkę podmiotowości prawnej, jak i braku możliwości uznania majątku zlikwidowanej spółki za majątek niczyj, należałoby wskazać sukcesora majątku zlikwidowanej spółki. Wydawać by się mogło, że sukcesorem takim mogliby być byli wspólnicy. Takie stanowisko wyraził także Sąd Najwyższy w powołanym wyżej orzeczeniu z 26.05.1936 r., twierdząc, że majątek spółki z o.o., ujawniony dopiero po zakończeniu postępowania likwidacyjnego i po wykreśleniu spółki z rejestru, a nieobjęty likwidacją, należy do wspólników. I choć właśnie to ostatnie stanowisko wydaje się najbardziej słuszne, to w praktyce sądy wieczystoskięowe odmawiają wpisu prawa własności na rzecz byłych wspólników w oparciu o zasadę sukcesji. Rozwiązaniem polecanym jest zatem dokończenie likwidacji w trybie proponowanym w powołanej wyżej uchwale Sądu Najwyższego z 2007 r.

Piotr Nachmann
adwokat

Kancelaria Adwokacka Adwokat Piotr Nachmann
Jelenia Góra

Spółki rodzinne

Mariola Więckowska

Sukcesja w firmach rodzinnych, to niezwykle złożone zagadnienie. W Polsce firmy rodzinne, także te o bardzo dużych rozmiarach działalności, prowadzone są często na zasadzie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub w formie spółek cywilnych. Jednak kwestia dobrania odpowiedniej formuły działania przedsiębiorstwa, rozważenia wszelkich innych aspektów prawnych i podatkowych sukcesji, nie da się w żaden sposób porównać z wagą i znaczeniem emocjonalnej sfery decyzji seniora. To niezwykle złożony proces i nie można wskazać żadnego preferowanego, uniwersalnego sposobu jego poprowadzenia. Rozwiązań jest wiele, a każde z nich rozważane będzie w aspekcie złożonych relacji rodzinnych, które jak wiemy, najczęściej mocno komplikują się w momencie rozstrzygnięcia spraw majątkowych. W moich licznych rozmowach z seniorami firm rodzinnych z pewnością zagadnienia natury emocjonalnej, psychologicznej, etycznej, przeważają nad samymi aspektami prawnymi i podatkowym związanym z formułą danego procesu. Zdarzają się także sytuacje, w których dorosłe już dzieci, zarówno te, które dotąd aktywnie uczestniczyły w prowadzeniu przedsiębiorstwa rodzinnego, jak i te które dotąd stroniły od większego wysiłku, zwracają się o poradę. Dostrzegają bowiem, że matce, czy ojcu prowadzącemu firmę, nie starcza już sił na sprawne zarządzanie. W każdej indywidualnej sprawie byłoby idealnie, gdyby myśl seniora o momencie zapewnienia następcy dla firmy powstała możliwie najwcześniej. Ten moment jest kluczowy dla zapewnienia harmonijnego przebiegu procesu. Musi on bowiem obejmować cały szereg zagadnień dla osiągnięcia celu ale i satysfakcji. Satysfakcji z tego, że wysiłek, zaangażowanie w tworzenie biznesu, pasja i niejednokrotnie wielkie poświęcenie, udało się przekuć w nową wartość. Nawet, jeśli proces sukcesji zakończy się sprzedażą firmy, to decyzja ta będzie poprzedzona analizą szeregu okoliczności, pozwalających

dojść do wniosku, że to jednak najlepsze rozwiązanie. Ten moment, w którym powstaje myśl o sukcesji, to także czas, w którym można przypomnieć sobie o swoich osobistych pasjach, zainteresowaniach i talentach, innych niż zarządzanie firmą. Moment, od którego może zacząć się budowanie wizji o pomyślnym skonsumowaniu dorobku całego życia i konsekwentne dążenie do zrealizowania tego celu. Wiedząc, jak bardzo to trudne, jak złożone dokonałam jednak pewnego uproszczenia i przygotowałam prezentację. Zorganizowaliśmy konferencję w Word Trade Center w Poznaniu. Zagadnienie okazało się niezwykle aktualne, co pokazała frekwencja uczestników. Na stronie naszej Kancelarii w linku „Aktualności” znajdziecie Państwo cały program Konferencji, z którego wynika nasz pomysł na tematyczne ujęcie zagadnienia. Włączyliśmy bowiem do grona prelegentów także doradcę podatkowego i bankowego oraz przedstawiciela firmy rodzinnej.

Tym z Państwa, którzy już o sukcesji pomyśleli i tym, którym tak trudno się na to zdobyć życzę serdecznie siły i wiary, że jednak warto pomyśleć o sobie.

Kontrola przez wprowadzenie odpowiednich postanowień umowy spółki

Spółki osobowe

- Zgoda wspólnika (seniora) na wymienione w umowie spółki czynności, bądź czynności przekraczające określoną kwotę,
- Wprowadzenie reprezentacji łącznej. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- Zgoda Zgromadzenia Wspólników na wymienione w umowie spółki czynności, bądź czynności przekraczające określoną kwotę,
- Wprowadzenie reprezentacji łącznej,
- Skutki podjęcia określonych czynności przez Zarząd bez zgody Zgromadzenia Wspólników – czynności te są ważne, jednakże nie wyklucza to odpowiedzialności Zarządu wobec spółki, zgodnie z art. 17 § 3 k.s.h.,
- W przypadku ustanowienia w spółce Rady Nadzorczej, umowa spółki może wyłączyć albo ograniczyć indywidualną kontrolę wspólników,
- Minimalny skład Rady Nadzorczej – 3 osoby.
Zasiadanie seniora w radzie nadzorczej
Rada Nadzorcza – kompetencje
- sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki,
- nie ma prawa do wydawania wiążących poleceń Zarządowi dotyczących prowadzenia spraw spółki,
- do jej obowiązków należy ocena sprawozdań finansowych spółki,
- może badać wszystkie dokumenty spółki,
- Umowa spółki może stanowić, że Zarząd jest obowiązany uzyskać zgodę Rady Nadzorczej przed dokonaniem oznaczonych w umowie spółki czynności oraz przekazać Radzie Nadzorczej prawo zawieszenia w czynnościach z ważnych powodów poszczególnych, lub wszystkich członków Zarządu.

Ustanowienie seniora prokurentem

Spółki osobowe

- Umowa spółki osobowej może przewidywać, iż wspólnik jest uprawniony do jej reprezentowania tylko łącznie z prokurentem,
  - Udzielenie prokury wymaga zgody wszystkich wspólników mających prawo prowadzenia spraw spółki (umowa spółki może przewidywać surowsze wymogi np. zgodę wspólników wyłączonych od prowadzenia spraw spółki),
  - Odwołać prokurę może każdy ze wspólników.
- Spółki kapitałowe
- Umowa spółki, w przypadku zarządu wieloosobowego, może przewidywać, że do składania oświadczeń w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie jednego członka zarządu łącznie z prokurentem,
  - Powołanie prokurenta wymaga zgody wszystkich członków zarządu,
  - Odwołać prokurę może jeden z członków zarządu,
  - Zgłoszenie prokury do KRS.

MECHANIZMY KONTROLI POKOLENIA PRZYCHODZĄCEGO

Darowizna

Przedsiębiorca prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą

- Zawarcie umowy darowizny powoduje, że nowy właściciel prowadzi działalność pod własnym imieniem i nazwiskiem oraz ma

PRAWNE FORMY PRZEKAZANIA PRZEDSIĘBIORSTWA

nadany własny numer NIP.

- Spółka jawna
- Należy uprzednio sprawdzić czy umowa spółki zezwala na przeniesienie udziału (jeżeli nie, istotna jest wcześniejsza zmiana umowy spółki),
- Zbycie udziału między wspólnikami jest dopuszczalne, o ile w spółce pozostanie co najmniej dwóch wspólników.
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Umowa spółki może przewidywać, że zbycie udziału lub części udziału jest uzależnione od zgody spółki albo w inny sposób ograniczone,
- Gdy umowa spółki nie stanowi inaczej zbycie udziału będzie możliwe po uzyskaniu pisemnej zgody Zarządu.
Całkowite wycofanie się seniora ze spółki i zapewnienie środków na jego przeżycie
- Objęcie płatnych stanowisk w Radzie Nadzorczej,
- Objęcie stanowisk doradczych w przedsiębiorstwie,
- Pobieranie dywidendy,
- Sprzedaż udziałów/akcji osobie trzeciej (GPW, NewConnect),
- Sprzedaż udziałów/akcji następcom.

Gdy przekazanie przedsiębiorstwa następcy jest niemożliwe – rozwiązania prawne

- Sprzedaż przedsiębiorstwa na wolnym rynku,
- Połączenie przedsiębiorstwa z innym,
- Sprzedaż udziałów,
- Wybór następcy spoza rodziny,
- Likwidacja przedsiębiorstwa.

Mariola Więckowska
radca prawny, partner

Kancelaria CSW Więckowska i Partnerzy, Poznań

Odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych

Anna Hoffman

Ze względu na zauważalny wzrost bezskutecznych egzekucji prowadzonych przeciwko spółkom kapitałowym, wierzyciele coraz częściej dochodzą zaspokojenia swoich roszczeń z majątku prywatnego członków zarządu. Pomimo tego, iż to na spółce spoczywa odpowiedzialność za nieregulowanie zobowiązań, członkowie zarządu mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności w przypadku gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna. Oznacza to, że członkowie zarządu odpowiadają swoim majątkiem prywatnym za zobowiązania spółki. Oprócz odpowiedzialności wynikającej z Kodeksu spółek handlowych (k.s.h.), członkowie zarządu ponoszą również odpowiedzialność cywilną, karną, a także odpowiedzialność wynikającą z przepisów Ordynacji podatkowej oraz Ustawy: prawo upadłościowe i naprawcze.

Bezskuteczność egzekucji w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

Zgodnie z art. 299 k.s.h., jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Aby możliwe było pociągnięcie członków zarządu spółki do odpowiedzialności wynikającej z k.s.h. wierzycielowi musi przysługiwać skuteczne roszczenie względem spółki. Co więcej, należy wykazać bezskuteczność egzekucji w stosunku do całego majątku spółki, a nie jego części. Ponadto zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 16 września 1999 r. (III CZP 10/99, Lex Omega) wystarczy, że wierzyciel będzie dysponować tytułem egzekucyjnym, a nie tytułem wykonawczym. Bezskuteczność egzekucji wierzyciel może dowodzić również innymi środkami, a nie jedynie poprzez uprzednie prowadzenie bezskutecznej egzekucji. W przypadku braku majątku spółki można udowodnić niecelowość wszczynania egzekucji wskazując za dowód:

- wykaz majątku spółki bądź bilans i księgi handlowe, jeżeli z dokumentów tych wynika w sposób ewidentny, że majątek spółki nie wystarcza na pokrycie określonych wierzytelności;
- dowód w postaci postanowienia sądu oddalającego wniosek o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek dłużnika oczywiście nie wystarcza nawet na zaspokojenie kosztów postępowania, bądź z uwagi na okoliczność, że przedmioty majątkowe wchodzące w skład majątku dłużnika są obciążone zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką, a pozostały jego majątek oczywiście nie wystarcza nawet na zaspokojenie kosztów postępowania;
- dowód w postaci postanowienia komornika o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z powodu bezskuteczności egzekucji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 5 października 1994 r. I Acr 470/94; wyrok Sądu Najwyższego z 9 maja 2008 r. II CSK 264/07, Lex Omega).

Uwolnienie się od odpowiedzialności

Członek zarządu może uwolnić się od odpowiedzialności za zobowiązania spółki, jeżeli wykaże ziszczenie się przynajmniej jednej z trzech przewidzianych w art. 299 § 2 k.s.h. przesłanek:

- we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe. W tym przypadku bez znaczenia pozostaje, który z członków zarządu złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki. Odnośnie postępowania układowego istotne jest jego otwarcie, nie wystarczy bowiem samo złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu.

- niezgłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nie nastąpiło z winy członka zarządu. Wystąpienie tej przesłanki, w odróżnieniu od poprzedniej, uwalnia od odpowiedzialności tylko tego członka zarządu, któremu winy nie można przypisać.
- pomimo niezgłoszenia upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody. Natomiast gdy zostanie wykazane, iż w postępowaniu upadłościowym wierzyciel zostałby zaspokojony chociażby w części, to za pozostałą część tej należności członek zarządu będzie ponosił pełną odpowiedzialność. Brak wystąpienia szkody po stronie wierzyciela zwalnia od odpowiedzialności wszystkich członków zarządu.

Wystąpienie powyższych przesłanek dotyczy zarówno postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku dłużnika, jak i prowadzonego z możliwością zawarcia układu – członka zarządu od odpowiedzialności zwolni zatem złożenie we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości w którymkolwiek z tych trybów. Warto mieć na uwadze, iż art. 299 § 2 k.s.h. nie uwzględnia instytucji postępowania naprawczego.

Bezskuteczność egzekucji w spółce akcyjnej

W przepisach k.s.h., odnośnie odpowiedzialności członków zarządu spółki akcyjnej nie ma analogicznego przepisu, jak dotyczący spółki z ograniczoną odpowiedzialnością art. 299 k.s.h. Z kolei art. 483 k.s.h. wskazuje, iż członek zarządu, rady nadzorczej oraz likwidator odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu spółki, chyba że nie ponosi winy. Zgodnie z powyższym przepisem uprawnioną do dochodzenia swoich roszczeń jest spółka. Ponadto za szkodę wyrządzoną przez jednego z członków zarządu może również odpowiadać inny z członków zarządu, ponieważ każdy z członków organów spółki powinien m.in. przeciwdziałać niekorzystnym dla spółki decyzjom. Co więcej, jeżeli szkodę wyrządziło kilku członków zarządu wspólnie, odpowiadają oni solidarnie (art. 485 k.s.h.).

Osoby, do których stosuje się art. 483 k.s.h., są zwolnione z odpowiedzialności w przypadku uzyskania absolutorium z wykonywania obowiązków. Zwolnienie dotyczy działań i zaniechań dokonanych tylko w roku, za który otrzymali pokwitowanie. Należy jednak wskazać, że odpowiedzialność członków zarządu jest solidarna. Tym samym spółka może wystąpić z roszczeniem wobec członka zarządu, który otrzymał absolutorium, jako dłużnika solidarnego z członkiem zarządu, który tego pokwitowania nie otrzymał (R. Czerniawski *Kodeks spółek handlowych. Przepisy o spółce akcyjnej. Komentarz*, ABC 2004, Lex Omega, komentarz do art. 483 k.s.h.).

Pozew akcjonariusza o naprawienie szkody

Jeżeli spółka akcyjna nie wytoczy powództwa o naprawienie wyrządzonej jej szkody w terminie roku od dnia ujawnienia czynu wyrządzającego szkodę, każdy akcjonariusz lub osoba, której służy inny tytuł uczestnictwa w zyskach lub podziale majątku, może wnieść pozew o naprawienie szkody wyrządzonej spółce (art. 486 § 1 k.s.h.). Warto podkreślić, iż przez dzień ujawnienia szkody należy rozumieć datę powzięcia o niej wiadomości przez spółkę. Ponadto uprawniony wytacza powództwo we własnym imieniu, na rzecz spółki. Spółka może przystąpić do postępowania po stronie powoda. Zgodnie z art. 488 k.s.h. roszczenie o naprawienie szkody przedaw-

nia się z upływem trzech lat od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem pięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.

Actio pro socio nie leży w bezpośrednim interesie akcjonariusza, ponieważ w przypadku wygranej to nie on otrzyma odszkodowanie, lecz spółka. Co więcej, sąd może nakazać złożenie kaucji zabezpieczającej, a w przypadku jej nielożenia odrzuci pozew. Mając na uwadze powyższe procesy wytaczane w ramach actio pro socio są więc rzadkością, o czym świadczy również brak orzecznictwa Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Odpowiedzialność na zasadach ogólnych

Art. 300 k.s.h., dotyczący spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowi, iż „przepisy art. 291–299 nie naruszają praw wspólników oraz osób trzecich do dochodzenia naprawienia szkody na zasadach ogólnych”. Odnosnie spółki akcyjnej, zgodnie z art. 490 k.s.h. „przepisy art. 479–489 nie naruszają praw akcjonariuszy oraz innych osób do dochodzenia naprawienia szkody na zasadach ogólnych”. Powyższe artykuły stanowią jednoznacznie odesłanie do określonych w Kodeksie (k.c.) cywilnym zasad odpowiedzialności deliktowej (art. 415 i następane k.c.), oraz kontraktowej (art. 471 i następane k.c.). W powyższym przypadku powództwo wytacza się przeciwko konkretnym członkom zarządu. Uprawnienie do dochodzenia odszkodowania na podstawie przepisów k.c. mają również wierzyciele spółki.

Odpowiedzialność z przepisów prawo upadłościowe i naprawcze

Członkowie zarządu ponoszą również odpowiedzialność za niezgłoszenie w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości. Zgodnie z art. 21 ust. 1 Ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, dłużnik jest obowiązany, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości. Z kolei art. 21 ust. 3 wskazuje, iż członkowie zarządu ponoszą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek nie złożenia wniosku w terminie. Odszkodowania na podstawie powyższego artykułu może żądać zarówno wierzyciel jak i każda inna osoba (w tym również sam dłużnik), która poniosła przez to szkodę (S. Gurgul, *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, Wyd. 8, Warszawa 2011).

Odpowiedzialność karna

Członkowie zarządu powinni mieć na uwadze, że za niezgłoszenie w odpowiednim terminie wniosku o upadłość spółki handlowej, pomimo powstania warunków uzasadniających według przepisów upadłość spółki, mogą zgodnie z art. 586 k.s.h. podlegać grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Co więcej, członkowie zarządu ponoszą odpowiedzialność wynikającą z Ustawy prawo upadłościowe i naprawcze. Zgodnie z art. 371 tej ustawy sąd może orzec „pozbawienie na okres od trzech do dziesięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu osoby, która ze swej winy będąc do tego zobowiązana z mocy ustawy, nie złożyła w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości.” Zakaz wynikający z art. 371 nie obejmuje członkostwa w spółkach kapitałowych, posiadanie bowiem udziałów lub akcji w spółkach kapitałowych nie jest prowadzeniem działalności na własny rachunek (S. Gurgul, *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, Wyd. 8, Warszawa 2011).

Członkowie zarządu spółek kapitałowych podlegają również odpowiedzialności karnej. Zgodnie z art. 300 Kodeksu karnego (k.k.) członek zarządu odpowiada za udaremnianie lub uszczuplanie zaspokojenia swojego wierzyciela poprzez usuwanie, ukrywanie, zbywanie, niszczenie, rzeczywiście lub pozorne obciążanie albo uszkodzanie składników swojego majątku. W takim przy-

padku członkowie zarządu podlegają karze pozbawienia wolności do lat trzech. Ponadto członek zarządu podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch za lekkomyślne doprowadzanie do swojej upadłości lub niewypłacalności. Takiej samej karze podlegać będą członkowie zarządu, którzy w razie grożącej niewypłacalności lub upadłości spółki, nie mogą zaspokoić wszystkich wierzycieli, spłacając lub zabezpieczając tylko niektórych z nich, działając na szkodę pozostałych (art. 302 k.k.).

Odpowiedzialność na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej

Członkowie zarządu, w razie gdy egzekucja wobec spółki w całości lub części okaże się bezskuteczna, odpowiadają na podstawie art. 116 Ordynacji podatkowej za zaległości podatkowe spółki. Odpowiedzialność członków zarządu na podstawie wskazanego powyżej artykułu jest solidarna, jednakże poszczególni członkowie zarządu mogą się od niej uwolnić w razie spełnienia jednej z przesłanek:

- wykazania, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe);
- wykazania, że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez jego winy;
- wskazania mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

Dla orzeczenia odpowiedzialności członka zarządu spółki organ podatkowy jest obowiązany wykazać jedynie okoliczność pełnienia obowiązków członka zarządu oraz bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce, ciężar wykazania którejkolwiek okoliczności uwalniającej od odpowiedzialności spoczywa bowiem na członku zarządu (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 6.3.2003 r., SA/Bd_85/03, POP 2003/4/93/297–299). Ponadto dochodzenie od członków zarządu odpowiedzialności przewidzianej w art. 116 Ordynacji podatkowej jest niedopuszczalne bez przeprowadzenia egzekucji zakończonej niezaspokojeniem wierzyciela.

Podsumowując należy wskazać, że członkowie zarządu ze względu za posiadanie w spółkach kapitałowych szerokich kompetencji muszą liczyć się z tym, że mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności w przypadku gdy wierzyciel nie będzie mógł skutecznie zaspokoić swoich roszczeń z majątku spółki. Każdy z członków zarządu ponosi nie tylko odpowiedzialność cywilną, lecz również karną i podatkową. Ponadto członkowie zarządu odpowiadają za niezłożenie w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Pełniąc zatem funkcję członka zarządu w spółce kapitałowej należy mieć na uwadze, że wszelkie decyzje powodujące brak możliwości zaspokojenia się wierzyciela z majątku spółki, mogą spowodować powstanie osobistej odpowiedzialności członka zarządu, czego skutkiem będzie obowiązek spłaty zobowiązań wobec wierzyciela.

Anna Hoffman
radca prawny

Kancelaria CSW Więckowska i Partnerzy, Poznań

Konstruowanie firmy spółki prawa handlowego

Beata Małyszko

W życiu codziennym słowo „firma” najczęściej używane jest jako synonim przedsiębiorstwa. Często słyszy się przecież, że „ktoś prowadzi firmę”. Jednakże, jest to znaczenie potoczne tego określenia – w języku prawnym stosowane jest w zupełnie innym charakterze. Art. 43² ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121 ze zm.), zwanej dalej k. c. stanowi, że „przedsiębiorca działa pod firmą”. Co prawda ustawodawca nie wprowadził definicji legalnej „firmy” jednakże w doktrynie przyjęło się, że firma jest to oznaczenie, które indywidualizuje i identyfikuje przedsiębiorcę. To właśnie dzięki niej przedsiębiorca jest rozpoznawany na rynku i wyróżnia się spośród innych podmiotów. Ponadto firma pełni rolę reklamową i gwarancyjną. W związku z powyższym właściwe utworzenie firmy, zgodnie z przepisami prawa, a w szczególności zasadami prawa firmowego oraz szczegółowymi uregulowaniami znajdującymi się w ustawie z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1030 ze zm.), zwanej dalej k. s. h., ma doniosłe znaczenie społeczne i prowadzi do zwiększenia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

Rozważania na temat formułowania firmy należy zacząć od omówienia ogólnego schematu budowy firm spółek prawa handlowego, który został uregulowany w art. 43⁵ k. c. W tym miejscu należy zaznaczyć, że pomimo tego, że przepis ten odwołuje się bezpośrednio jedynie do osób prawnych to na mocy art. 33¹ k. c. znajdzie on zastosowanie także do osobowych spółek prawa handlowego, będących jednostkami organizacyjnymi, nieposiadającymi osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Z analizy wyżej wspomnianego art. 43⁵ k. c. wynika, że w firmach spółek handlowych można wyróżnić następujące elementy – korpus, dodatki obligatoryjne oraz dodatki fakultatywne.

Korpusem firmy jest nazwa. Co do zasady może być ona dobrana dowolnie – w doktrynie podkreśla się swobodę wspólników lub założycieli w tej kwestii. Może zawierać imię i nazwisko osoby fizycznej, słowa powszechnie używane lub fantazyjne, niemające znaczenia na gruncie powszechnie używanego języka polskiego, a także czerpać z języków obcych. Oczywiście istnieją pewne obostrzenia wynikające zarówno z przepisów prawa handlowego, odnoszących się do poszczególnych spółek osobowych, a także zasad prawa firmowego, wypracowanych na podstawie regulacji zawartych w k.c., o czym mowa w dalszej części artykułu.

Dodatkiem obligatoryjnym firmy są elementy, których umieszczenie w firmie jest wymagane. Co do zasady może być ona dobrana dowolnie – w doktrynie podkreśla się swobodę wspólników lub założycieli w tej kwestii. Może zawierać imię i nazwisko osoby fizycznej, słowa powszechnie używane lub fantazyjne, niemające znaczenia na gruncie powszechnie używanego języka polskiego, a także czerpać z języków obcych. Oczywiście istnieją pewne obostrzenia wynikające zarówno z przepisów prawa handlowego, odnoszących się do poszczególnych spółek osobowych, a także zasad prawa firmowego, wypracowanych na podstawie regulacji zawartych w k.c., o czym mowa w dalszej części artykułu.

Dodatkiem obligatoryjnym firmy są elementy, których umieszczenie w firmie jest wymagane. Co do zasady może być ona dobrana dowolnie – w doktrynie podkreśla się swobodę wspólników lub założycieli w tej kwestii. Może zawierać imię i nazwisko osoby fizycznej, słowa powszechnie używane lub fantazyjne, niemające znaczenia na gruncie powszechnie używanego języka polskiego, a także czerpać z języków obcych. Oczywiście istnieją pewne obostrzenia wynikające zarówno z przepisów prawa handlowego, odnoszących się do poszczególnych spółek osobowych, a także zasad prawa firmowego, wypracowanych na podstawie regulacji zawartych w k.c., o czym mowa w dalszej części artykułu.

Dotychczas przedstawione informacje charakteryzują się dużym poziomem ogólności, gdyż odnoszą się do wszystkich spółek pra-

wa handlowego. Jednakże oczywistym jest, że każdy rodzaj spółki posiada swoje charakterystyczne cechy, stąd też wymogi dotyczące firm poszczególnych spółek różnią się. Przepisy, regulujące te kwestie znajdują się w k. s. h. każdorazowo w dziale dotyczącym danej spółki.

Pierwszą opisaną w k. s. h. spółką jest spółka jawna. Kształt firmy spółki jawnej jest ściśle określony w art. 24 § 1 k. s. h., który stanowi, że korpus firmy musi zawierać nazwiska lub firmy (nazwy) wszystkich wspólników, kilku z nich lub tylko jednego wspólnika. Ponadto obligatoryjnie firma spółki musi zawierać oznaczenie formy prawnej spółki. Z powyższego zapisu wynika, że firma spółki jawnej może mieć jedynie osobowy charakter – ustawodawca ograniczył, więc znacznie swobodę wspólników w zakresie konstruowania firmy. Pewne pole do popisu daje uprawnienie, wynikające z art. 43⁵ § 2 k. c. Na mocy tego przepisu firma spółki może poza elementami osobowymi zawierać dowolnie obrane oznaczenia, np. *Kowalski i Nowak Zakład Wulkanizacyjny spółka jawna; Sklep odzieżowy Kopciuszek A. Kowalska spółka jawna*.

Następnie, odnośnie firmy spółki partnerskiej, k. s. h. wskazuje, iż firma spółki partnerskiej musi zawierać co najmniej trzy elementy – nazwisko co najmniej jednego partnera, jedno z dodatkowych oznaczeń: „i partner”, „i partnerzy”, lub „spółka partnerska”, a ponadto oznaczenie wolnego zawodu wykonywanego w spółce. W tym przypadku ustawodawca również narzucił na partnerów obowiązek skonstruowania korpusu w sposób podmiotowy. Pełną aktualność zachowują rozważania dotyczące elementów fakultatywnych. W związku z powyższym jeżeli trzech lekarzy dentyistów (Kowalski, Nowak, Piotrowski) postanowi rozpocząć działalność w formie spółki partnerskiej, firma może brzmieć, np. *Lekarze dentyści Adam Kowalski i partnerzy; Kowalski, Nowak, Piotrowski lekarze dentyści spółka partnerska; A. Kowalski klinika stomatologii estetycznej DENTOLUX lekarze dentyści spółka partnerska*. Warto zaznaczyć, że sformułowanie „i partner” oraz „i partnerzy” jest zarezerwowane wyłącznie dla spółek partnerskich i nie może występować w firmach innych podmiotów.

Kwestie wymogów dla firm spółek komandytowych i komandytowo-akcyjnych można omówić łącznie, gdyż ich konstrukcja jest zbliżona. Zarówno w firmie spółki komandytowej, jak i spółce komandytowo-akcyjnej powinno znaleźć się nazwisko jednego z komplementariuszy, wszystkich komplementariuszy lub tylko kilku z nich. Jednakże, jeżeli komplementariuszem jest osoba prawna (lub jednostka organizacyjna, nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną) to ustawa nakłada obowiązek umieszczenia w firmie spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej pełnego brzmienia firmy (nazwy) tego podmiotu, niezależnie od tego czy wskazuje się również nazwiska komplementariuszy, będących osobami fizycznymi, czy też nie. Ponadto przepisy k. s. h. stanowią, że w firmie spółki komandytowej oraz komandytowo-akcyjnej nie mogą znajdować się nazwiska lub firmy (nazwy) odpowiednio komandytariuszy i akcjonariuszy, pod rygorem ponoszenia przez nich odpowiedzialności wobec osób trzecich tak jak komplementariusz czyli w sposób nieograniczony. Jest to bardzo rygorystyczna regulacja, niewystępująca w pozostałych spółkach, a wynikająca ze specyficznej konstrukcji tych spółek. Z literalnego punktu widzenia wspomniane przeze mnie powyżej przepisy zawierają pewnego rodzaju sprzeczność. Z jednej strony zakazują umieszczenia w firmie tych spółek nazwisk lub firm (nazw)

komandytariuszy lub akcjonariuszy, z drugiej strony przewidując sytuację, w której ten zakaz może zostać naruszony. W doktrynie wskazuje się, że pomimo tego, należy traktować to obostrzenie jako bezwzględnie obowiązujące, a jego złamanie powinno skutkować odmową notariusza w sporządzeniu takiej umowy lub odmową wpisu spółki do rejestru. Należy również pamiętać o konieczności zawarcia w firmie określenia formy prawnej spółki oraz możliwości zamieszczenia w niej dodatków fakultatywnych. Interesującym przykładem firmy spółki komandytowej, funkcjonującej na polskim rynku może być *Real*, – *spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka* spółka komandytowa. Należy podkreślić, że użyte znaki interpunkcyjne (cudzysłów, przecinek i myślnik) także stanowią element firmy.

Ustawodawca największą swobodę pozostawia przy konstruowaniu firm spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółek akcyjnych, wskazując, że mogą być one obrane dowolnie, jednocześnie nakładając na wspólników oraz założycieli jedynie obowiązek określenia formy prawnej spółki (art. 160 i 305 k. s. h.).

Ostatnim zagadnieniem, o którym należy pamiętać przy tworzeniu firmy są zasady prawa firmowego, sformułowane przez doktrynę w oparciu o przepisy k. c. Bez wyjątku, każda firma poza szczegółowymi wymaganiami, wynikających z k. s. h. powinna ponadto czynić zadość tym zasadom. Pierwsza zasada – jawności firmy – przede wszystkim przejawia się w obowiązku zgłoszenia firmy przy rejestracji spółki. Ponadto prawo przewiduje szereg innych sytuacji, kiedy przedsiębiorca ma obowiązek ujawnić swoją firmę w kontaktach z osobami trzecimi – np. art. 34 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1203) lub art. 20 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672). Kolejna zasada to zasada wyłączności wskazana wprost w art. 43³ § 1 k. c. – „firma przedsiębiorcy powinna się odróżniać dostatecznie od firm innych przedsiębiorców prowadzących działalność na tym samym rynku”. Celem takiej regulacji jest zapewnienie funkcji odróżniającej firmy, istotnej zarówno dla przedsiębiorców jak i konsumentów. Jednakże jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 26 kwietnia 2006 r. (sygn. akt II GSK 31/06), *wyłączność prawa do „firmy” nie jest zupełna, a jej granice wyznacza zasięg terytorialny,*

przedmiotowy, faktycznej działalności używającego nazwy. Oznacza to w praktyce, że przykładowo na określonym terytorium przedsiębiorcy prowadzący zupełnie różny rodzaj działalności gospodarczej mogą działać pod podobnie brzmiącą lub nawet taką samą firmą, jeżeli nie istnieje zagrożenie, że w ten sposób konsumenci zostaną wprowadzeni w błąd. Następnie doktryna wyróżnia zasadę jedności firmy – oznacza to, że przedsiębiorca może w tym samym czasie posługiwać się tylko jedną firmą. W art. 43³ § 2 k. c. została wyartykułowana zasada prawdziwości firmy, postulująca zgodność informacji zawartych w firmie ze stanem rzeczywistym, tak aby nie doszło w tym zakresie do pomyłek. Odnosi się to do wszystkich elementów firmy, zarówno obligatoryjnych, jak i fakultatywnych. Ustawodawca dopuszcza wyjątkowo odstępstwo od tej zasady w art. 43⁸ § 1 k. c., wskazując, że „w przypadku utraty członkostwa przez wspólnika, którego nazwisko było umieszczone w firmie, spółka może zachować w swej firmie nazwisko byłego wspólnika tylko za wyrażoną na piśmie jego zgodą, a w razie jego śmierci – za zgodą jego małżonka i dzieci”. Z przytoczonym powyżej przepisem wiąże się ostatnia już zasada – zasada ciągłości firmy.

Podsumowując – z dokonanej w artykule analizy wynika, że kwestie tworzenia firm spółek prawa handlowego ustawodawca potraktował nadzwyczaj poważnie i z należytą starannością. Niewątpliwie należy to ocenić pozytywnie, gdyż firma pełni wiele ważnych funkcji zarówno dla przedsiębiorców, jak również dla ich kontrahentów, przede wszystkim pozwalając odróżnić ją na rynku, a także, stanowiąc nośnik informacji o spółce i formie prowadzenia działalności zwiększając bezpieczeństwo obrotu gospodarczego.

Beata Małyszko
Praktykantka

Kancelaria Radców Prawnych Biel, Judek, Poczobut –
Odlanicki, Szczecin

BELCHATÓW

Kancelaria Adwokacka Adwokat Monika Makowska

Od 1 marca 2012 roku prowadzę Indywidualną Kancelarię Adwokacką Adwokat Monika Makowska z siedzibą w Belchatowie przy ul. Piłsudskiego 10. Jestem absolwentką Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego. W latach 2007 – 2011 odbywałam aplikację adwokacką w Okręgowej Radzie Adwokackiej w Częstochowie. W swojej kancelarii oferuję wszechstronną pomoc prawną na rzecz osób fizycznych i podmiotów gospodarczych zarówno w postępowaniu sądowym jak i w sprawach pozasądowych. Zajmuję się sporządzaniem opinii prawnych, udzielaniem pisemnych i ustnych porad prawnych, prowadzeniem negocjacji i udziałem w mediacjach, reprezentacją Klientów przed sądami, organami administracji publicznej oraz innymi instytucjami, świadczeniem usług głównie z zakresu: prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa gospodarczego i handlowego, a także kompleksową obsługą prawną podmiotów gospodarczych. W czerwcu 2013 roku ukończyłam Podyplomowe Studia Akademia Spółek w Katedrze Prawa Gospodarczego w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Biegłe posługuję się językiem niemieckim.

KANCELARIA ADWOKACKA ADWOKAT MONIKA MAKOWSKA

ul. Piłsudskiego 10
97-400 Belchatów
tel. 606626824
adw.m.makowska@gmail.com

JELEŃ GÓRA

Adwokacka Spółka Partnerska Łuć i Koksztys-Łuć

Aurelia Koksztys-Łuć i Bartosz Łuć prowadzą działalność jako adwokaci od 1 stycznia 2000 r. Wcześniej, w 1994 r. ukończyli studia prawnicze na Uniwersytecie Wrocławskim a następnie odbyli aplikację sądową w Sądzie Okręgowym w Jeleniej Górze oraz aplikację adwokacką w Izbie Adwokackiej w Wałbrzychu, pracując w jednej z wiodących spółek prawniczych w Jeleniej Górze. Ugruntowana wiedza, długoletnia praktyka i doświadczenie uzyskane w sądach i pod opieką znakomitych patronów pomogło im zgromadzić odpowiedni zespół prawników i utworzyć jedną z pierwszych partnerskich spółek prawniczych.

Wspólnicy mają za sobą kilkanaście lat doświadczenia w świadczeniu pomocy prawnej w zasadzie we wszystkich dziedzinach prawa, poczynając od spraw sądowych, poprzez skomplikowane przekształcenia spółek prawa handlowego, tworzenie nowych podmiotów prawa, likwidacje i upadłości, postępowania administracyjne i rejestrowe, na doradztwie prawnym kończąc. Aktualnie spółka stale obsługuje kilkanaście różnego rodzaju podmiotów, w tym prywatne spółki prawa handlowego, podmioty powiązane z samorządem terytorialnym, podmioty lecznicze, przedsiębiorstwa i spółdzielnię. Partnerzy spółki indywidualnie prowadzą sprawy ze wszystkich dziedzin prawa, starając się jednak specjalizować w wybranych zagadnieniach. Położenie Jeleniej Góry na styku trzech granic sprzyja również aktywności w zakresie szeroko rozumianej pomocy prawnej świadczonej podmiotom zagranicznym. Obaj partnerzy ukończyli podyplomowe studia z zakresu praktycznego zastosowania prawa europejskiego.

Spółka dysponuje położonym 100 metrów od sądów lokalem o powierzchni 160 m² pozwalającym prowadzić działalność w komfortowych warunkach zarówno dla prawników jak i ich klientów. Wspólnicy i współpracownicy władają najpopularniejszymi językami obcymi, w związku z tym spółka może zapewnić obsługę w języku niemieckim, angielskim i rosyjskim.

Aktualnie w Spółce pracuje dwoje aplikantów adwokackich: Dominika Pajdzik i oraz Dyżma Bebak. Nad pracą biura czuwa Kierownik Biura w osobie Sylwii Grześ. Wspólnicy stale współpracują również ze spółką Recompensum kierowaną przez Olafa Hambergera oraz aplikantem radcowskim Piotrem Stępakiem.

Aurelia Koksztys-Łuć zajmuje się w szeroko rozumianym prawem cywilnym. Jest specjalistką prawa rodzinnego (w szczególności w zakresie rozwodów i podziałów majątku) oraz prawa nieruchomości. Współpracuje z innymi kancelariami adwokackimi w ramach projektu Divortium – Kancelaria Prawa Rodzinnego i Rozwodów. Drugą specjalizację stanowią sprawy gospodarcze i prawo handlowe. Pracę magisterską obroniła pod kierunkiem Profesora Józefa Frąckowiaka. Wiedzę i doświadczenie wykorzystuje w spółce przy tworzeniu i nadzorowaniu funkcjonowania podmiotów prawa handlowego. Zasiada również w Radzie Nadzorczej

spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Ponadto dzięki bieglej znajomości języka niemieckiego została wpisana na listę adwokatów polecanych przez Konsulat RFN i obsługuje klientów niemieckojęzycznych.

Jej pozycja zawodowa uznana została również przez środowisko Adwokatury. Od 10 lat jest wykładowcą Komisji Szkolenia Aplikantów a od 2013 r. pełni funkcję Prezesa Sądu Dyscyplinarnego przy Izbie Adwokackiej w Wałbrzychu.

Bartosz Łuć od lat zajmuje się prowadzeniem skomplikowanych procesów w sprawach cywilnych odszkodowawczych. Ponadto jest specjalistą w sprawach administracyjnych i sądowno-administracyjnych. Do jego największych prawniczych sukcesów zaliczyć należy skuteczną skargę konstytucyjną zakończoną uchynieniem niekonstytucyjnego przepisu. Dzięki wieloletniej obsłudze podmiotów leczniczych posiada wiedzę i doświadczenie w szeroko rozumianym prawie medycznym. Od lat zajmuje się doradztwem prawnym dla przed-

siębiorców, jednostek samorządu terytorialnego, stowarzyszeń i fundacji. Występuje również w procesach sądowych w sprawach klientów indywidualnych.

Od początku swojej kariery zawodowej aktywnie uczestniczy w działalności Adwokatury, jako członek komisji merytorycznych przy Naczelnej Radzie Adwokackiej oraz wykładowca w ramach szkoleń dla aplikantów adwokackich. Od 2009 r. do 2015 był prezesem Stowarzyszenia Prawników Iurislink. W 2013 r. został członkiem Okręgowej Rady Adwokackiej w Wałbrzychu.

ADWOKACKA SPÓŁKA PARTNERSKA ŁUĆ I KOKSZTYS-ŁUĆ

ul. Grottgera 12/1-2
58-500 Jelenia Góra
Tel. +48 75 75 356 30
Fax. +48 75 75 356 40
Handy +48 600 432 253
email:
kancelaria@adwokaci-online.pl
Strona internetowa:
www.adwokaci-online.pl

JELENIA GÓRA

Kancelaria Adwokacka Piotr Nachmann

Adwokat Piotr Nachmann od 2001 r. świadczy pomoc prawną prowadząc swoją działalność, początkowo w ramach adwokackiej spółki partnerskiej, której pozostawał partnerem, a obecnie w ramach Kancelarii Adwokackiej Piotr Nachmann.

Kancelaria Adwokacka Piotr Nachmann stworzona została z myślą świadczenia na najwyższym poziomie kompleksowej pomocy prawnej podmiotom gospodarczym oraz osobom prywatnym. W pracach Kancelarii Adwokackiej Piotr Nachmann wykorzystywane jest

wieloletnie doświadczenie zawodowe jej założyciela poparte gruntownym przygotowaniem do wykonywania zawodu oraz systematycznym poszerzaniem wiedzy i doskonaleniem zawodowym.

Adwokat Piotr Nachmann jest absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie także przez trzy lata pracował naukowo. Jest autorem publikacji naukowych z zakresu prawa pracy i prawa konkurencji.

Przez lata świadczył pomoc prawną w tworzeniu, przekształca-

niu, łączeniu wielu podmiotów gospodarczych lub procesach ich likwidacji. Sprawował i sprawuje funkcje członka rad nadzorczych spółek prawa handlowego, w tym spółki notowanej na rynku New-Connect Giełdy Papierów Wartościowych, którą na ten rynek także wprowadzał.

W ramach działalności Kancelarii adwokat Piotr Nachmann prowadzi sprawy z szeroko rozumianego zakresu prawa cywilnego, prawa pracy, prawa gospodarczego i prawa rodzinnego, a także sprawy karne, w tym sprawy karne gospodarcze.

Do współpracy z Kancelarią, w ramach potrzeb, zapraszani są inni adwokaci i radcowie prawni, a także specjaliści innych dziedzin.

Adwokat Piotr Nachmann czynnie uczestniczy w pracach organów adwokatury – sprawował funkcję członka Okręgowej Rady Adwokackiej w Wałbrzychu, a obecnie jest sędzią Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Wałbrzychu.

Kancelaria mieści się w nowocześnie urządzonej lokalu w Jeleniej Górze przy ul. Grottgera 3.

KANCELARIA ADWOKACKA PIOTR NACHMANN

ul. Grottgera 3, 58-500 Jelenia Góra
tel./fax: +48 75 30 70 590
tel. +48 795 949 445
mail: nachmann@interia.pl

KATOWICE · WARSZAWA

Adwokaci i Radcowie Prawni Spółka Komandytowa Izabella Żyglicka i Wspólnicy

Adwokaci i Radcowie Prawni Spółka Komandytowa Izabella Żyglicka i Wspólnicy to zespół wyjątkowych ludzi pracujących z pasją i chętnie podejmujących nowe wyzwania. Bogate doświadczenie, szeroka i stale aktualizowana wiedza oraz zaangażowanie naszych prawników pozwalają nam skutecznie doradzać Klientom i współtworzyć ich sukces.

Zaufanie naszych Klientów budujemy w oparciu o indywidualne podejście do każdego z nich i przekazywanych nam spraw. Dewizą Kancelarii jest kompleksowość, profesjonalizm i najwyższa jakość świadczonych usług.

Zapewniamy obsługę kompleksowych przedsięwzięć gospodarczych, restrukturyzacji, przekształceń własnościowych, procesów inwestycyjnych, badań due diligence, operacji na rynku kapitałowym, a także negocjacji gospodarczych i mediacji.

Jako Autoryzowany Doradca Rynku New Connect, przygotowujemy młode, prężne firmy do przekształcenia się w spółki akcyjne i pomagamy im w zdobyciu zaufania potencjalnych inwestorów. Naszymi partnerami są tak znane i szanowane organizacje jak Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych (SII).

Nasza główna siedziba mieści się w Katowicach, w nowoczesnym budynku ALTUS, a w Warszawie, w budynku Warszawskiego Centrum Finansowego znajduje się nasz Oddział. Prowadzimy obsługę prawną w języku angielskim, niemieckim, francuskim, czeskim i rosyjskim.

Izabella Żyglicka jest partnerem zarządzającym i współnikiem Kancelarii. W 1996 roku ukończyła Uniwersytet Śląski, Wydział Prawa i Administracji, Kierunek Prawo. W latach 1996–1997 studiowała w Ecole Nationale de Mines w Nancy (Francja) – Restrukturyzacja i modernizacja przemysłu i regionu. Działalność zawodową w dziedzinie obsługi przedsiębiorców rozpoczęła w 1996 r.

Głównymi obszarami jej działalności są: fundacje i stowarzyszenia, fuzje i przejęcia, obsługa firm zagranicznych, prawo działalności hotelarskiej, prawo informatyczne (IT), prawo spółek i holdingów, prawo własności intelektualnej, prawo zamówień publicznych, rynek kapitałowy i finansowy oraz zwalczanie nieuczciwej konkurencji.

Posługuje się biegle językiem francuskim i angielskim.

Leszek Paterek jest partnerem Kancelarii. W 1994 roku ukończył Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Prawa i Administracji, Kierunek: Prawo. Dotychczasowe doświadczenie zawodowe zdobywał w wykonywanej od 1997 roku obsłudze prawnej przedsiębiorców, w Sądzie Rejonowym: Wydziale Cywilnym Nieprocesowym,

Wydziale Rejestru Zastawów, Krajowym Rejestrze Sądowym oraz Samorządowym Kolegium Odwoławczym. Prowadzi działalność zawodową dotyczącą głównie: fundacji i stowarzyszeń, fuzji i przejęć, odpowiedzialności członków Zarządów, postępowań grupowych, prawa spółek i holdingów, prawa upadłościowego i naprawczego oraz prywatyzacji i komercjalizacji. Włada biegle językiem francuskim i angielskim.

ADWOKACI I RADCOWIE PRAWNI SPÓŁKA KOMANDYTOWA
IZABELLA ŻYGLICKA I WSPÓLNICY

Siedziba:

Ul. Uniwersytecka 13 – budynek

Altus

40-007 Katowice

Tel.: +48 32 603 04 30,

+48 32 603 04 40

Fax: +48 32 603 04 35

e-mail: biuro@kpr.pl

Oddział:

ul. Orzycka 6/1B

02-695 Warszawa

Tel. +48 22 4957639

e-mail: warszawa@kpr.pl

Strona internetowa:

www.kpr.pl

KOSZALIN

Kancelaria Adwokacka Elżbieta Nowak

Kancelaria Adwokacka Elżbiety Nowak aktywnie działa od grudnia 1990 r., jako jedna z pierwszych prywatnych kancelarii w Koszalinie. Od roku 2003 współpracuje z Kancelarią Adwokacką Andrzeja Nowaka, który prowadzi działalność w tym samym lokalu.

Kancelaria Adwokacka Elżbiety Nowak zajmuje się sprawami karnymi, cywilnymi, gospodarczymi, obsługą spółek prawa handlowego w zakresie prowadzonej przez nie działalności, zagadnieniami prawa europejskiego, a także sprawami rodzinnymi. Prowadzi

kompleksową obsługę pozasądową i sądową.

Adwokat Andrzej Nowak prowadzi sprawy z zakresu prawa gospodarczego i karnego (w szczególności sprawy karne gospodarcze) oraz handlowego. Jest on autorem jednego z pierwszych komentarzy do Kodeksu Handlowego (Polski Dom Wydawniczy „Ławica” Warszawa/Poznań 1992 r.).

Współpraca oraz zatrudnienie w Kancelarii osób o stosownie wysokich kwalifikacjach zawodowych pozwala na kompleksową obsługę Klientów krajowych i zagranicznych, także w języku angielskim, francuskim i rosyjskim, zapewniając obsługę we wszystkich wskazanych dziedzinach prawa.

Kancelaria Adwokacka Elżbiety Nowak od wielu lat prowadzi obsługę Klientów krajowych i zagranicznych, świadcząc pomoc prawną i reprezentując podmioty zagraniczne w polskich spółkach prawa handlowego. Utrzymuje ścisły kontakt z wieloma adwokatami i radcami prawnymi, pracującymi w dużych kancelariach prawnych polskich i zagranicznych, wymieniając doświadczenia i wiedzę przydatną do rozwiązywania konkretnych problemów prawnych.

Nadto w zakresie prac wykraczających poza zagadnienia bieżących zagadnień prawnych i ekonomicznych, Kancelaria korzysta z doradztwa biegłych księgowych, ekonomistów, a w przypadkach obligatoryjnego udziału, także z usług współpracujących z kancelarią tłumaczy przysięgłych języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego oraz rosyjskiego.

Adwokat Elżbieta Nowak aktywnie działa na rzecz samorządu adwokackiego przy Okręgowej Radzie Adwokackiej w Koszalinie, jest członkiem Komisji Kształcenia Aplikantów Adwokackich przy Naczelnej Radzie Adwokackiej w Warszawie,

a także jest członkiem Komisji ds. Działalności Publicznej Adwokatury przy Naczelnej Radzie Adwokackiej w Warszawie.

KANCELARIA ADWOKACKA ELŻBIETA NOWAK

Ul. Zwycięstwa 147/2
75-950 Koszalin
Tel./Fax: + 48 94 346 20 46
Handy: + 48 601 726 280
e-mail: jurist@poczta.fm
elzbianowak@adwokatura.pl
elzbieta.nowak@iurislink.pl
www.kancelarie-adwokackie.org

LUBLIN

Kancelaria Adwokacka Sendeki i Partnerzy

Adwokat Piotr Sendeki prowadzi praktykę adwokacką od 1989 r. Zajmuje się głównie sprawami z zakresu prawa cywilnego. Specjalizując się w sprawach gospodarczych uczestniczy, jako doradca w procesach tworzenia nowych i przekształcaniach istniejących podmiotów gospodarczych, a także w bieżącej obsłudze prawnej spółek. Uczestniczył w postępowaniach prywatyzacyjnych i komercjalizacyjnych. Utrzymując związek z prawem sądowym występuje, jako obrońca w procesach karnych, zwłaszcza w tych, w których z prawem karnym łączy się element cywilistyczny lub gospodarczy. Od 2006 roku jest wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej Mennica Polska S.A., notowanej na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Jest także arbitrem Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim.

Z uwagi na odbywane przez mecenasa Piotra Sendekiego zagraniczne staże i praktyki zawodowe (m.in. w Ministerstwie Finansów Rządu Kanady, jako stypendysta *Canadian Bar Association*, a także

w Holandii i Niemczech) oraz częste kontakty z klientami i adwokatami z innych krajów, Kancelaria ma doświadczenie w obsłudze Klientów zagranicznych. Świadcząc pomoc prawną zagranicznym osobom fizycznym i prawnym Kancelaria prowadzi obsługę w języku angielskim i niemieckim.

Partnerzy Kancelarii uczestniczą od lat w międzynarodowych konferencjach prawnych z zakresu prawa gospodarczego (konferencje IBA) oraz ochrony praw człowieka (seminaria ELENA/ECRE oraz Komisji Praw Człowieka przy NRA, której Piotr Sendeki jest przewodniczącym). Zagadnienia ochrony praw człowieka, są ważnym elementem świadczonej przez Kancelarię pomocy prawnej. W ramach tej problematyki prowadzone są sprawy przed organami międzynarodowymi, takimi jak Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu.

Mecenas Piotr Sendeki współpracuje z innymi adwokatami, głównie swoimi wychowankami (byłymi aplikantami), w konkretnych sprawach, wymagających współdziałania większej liczby prawników w ramach spółki „Sendeki i Partnerzy”.

Aktualnie w Kancelarii zatrudnionych jest pięciu aplikantów, jedna osoba po zdanym egzaminie adwokackim i dwie osoby niebędące prawnikami.

Kancelaria udziela nadto pomocy prawnej *pro bono*. Stałym beneficjentem świadczonej pomocy jest Lubelskie Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia. Adwokat Piotr Sendeki poświęca się także pracy w samorządzie adwokackim: w latach 2001–2007, jako skarbnik, a następnie wiceprezes NRA. Wchodząc w skład obecnej kadencji NRA udziela się w pracach Komisji Legislacyjnej. Ponadto w latach 2007–2010 i w obecnej kadencji pełni funkcję Dziekana Izby Adwokackiej w Lublinie.

KANCELARIA ADWOKACKA SENDECKI I PARTNERZY

Ul. Ogrodowa 10/2, 20-075 Lublin e-mail: info@sendeki.pl
Tel.: + 48 81 534 20 76 piotr.sendeki@adwokatura.pl
Fax: + 48 81 534 55 36 piotr.sendeki@iurislink.pl
lublin@iurislink.pl

ŁÓDŹ

Kancelaria Adwokacka Jerzy Szczepaniak i Partnerzy

Zespół Kancelarii Adwokackiej Jerzy Szczepaniak i Partnerzy

Kancelaria Adwokacka Jerzego Szczepaniaka rozpoczęła swoją działalność w czerwcu 1989 roku i jest jedną z pierwszych prywatnych Kancelarii Adwokackich działających na łódzkim rynku. W ramach Kancelarii Adwokackiej Jerzego Szczepaniaka działają adw. Anna Kowalkiewicz i adw. Anna Szczepaniak.

Adwokat Jerzy Szczepaniak wykonuje zawód adwokata od 1979 roku, po uprzednim odbyciu aplikacji sądowej, dwuletnim wykonywaniu funkcji sędziego w Sądzie Rejonowym i odbyciu aplikacji adwokackiej.

Głównym obszarem działalności zawodowej Kancelarii jest szeroko rozumiane prawo cywilne i gospodarcze zarówno w zakresie doradztwa prawnego, jak i sporów sądowych.

Kancelaria ma bogate doświadczenie w pomocy prawnej udzielanej zarówno dużym firmom, w tym międzynarodowym koncernom, jak i przedsiębiorcom prowadzącym indywidualną działalność. Szczególne doświadczenia wiążą się z praktyką w zakresie ochrony praw autorskich, ochrony dóbr osobistych, prawa własności przemysłowej, a także zawieraniem i realizacją wszelkiego rodzaju umów gospodarczych. Kancelaria prowadzi sprawy powierzone przez osoby fizyczne w zakresie prawa cywilnego (w tym prawa rodzinnego, spadkowego i rzeczowego), prawa karnego, prawa finansowego, prawa ubezpieczeń społecznych i prawa medycznego.

Obsługujemy na zasadzie stałych zleceń, a także doraźnie zarówno firmy międzynarodowe (z Belgii, Niemiec, Włoch, Szwajcarii), jak i Klientów z Polski.

Adwokat Jerzy Szczepaniak jest wieloletnim członkiem organów samorządowych Adwokatury – Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi, a także sędzią Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury poprzedniej kadencji. Kancelaria jest fundatorem stypendiów dla

młodych prawników z Polski i zagranicy.

Kancelaria świadczy pomoc prawną *pro bono*, czego wyrazem jest m.in. udzielanie od stycznia 2010 r., co tygodniowo w łódzkim oddziale „Gazety Wyborczej” bezpłatnych porad prawnych.

Obecnie Kancelaria zatrudnia 3 prawników, przy czym każdy z młodszych prawników ma kilkuletnie doświadczenie zawodowe, w tym występowanie przed sądami.

Kancelaria współpracuje z renomowaną Kancelarią Patentową oraz Kancelarią Doradztwa Gospodarczego, a także z zagranicznymi Kancelariami z Niemiec, Holandii, Włoch i Belgii.

Priorytetem Kancelarii jest świadczenie usług na wysokim poziomie prawniczym. Kancelaria jest wyposażona w nowoczesną i profesjonalną infrastrukturę techniczną. Z naszymi Klientami porozumiewamy się w języku angielskim i niemieckim.

Partnerzy Kancelarii:

Adwokat Anna Kowalkiewicz – specjalizuje się w sprawach cywilnych, rodzinnych, gospodarczych, prawa pracy. Posiada bogate doświadczenie z zakresu kompleksowej obsługi prawnej firm i Klientów indywidualnych. Reprezentuje Klientów przed sądami powszechnymi, organami ścigania oraz instytucjami państwowymi. Posiada biegłą znajomość języka angielskiego, w tym prawniczego oraz języka niemieckiego w stopniu komunikatywnym.

Adwokat Anna Szczepaniak – krąg jej zawodowych zainteresowań obejmuje w szczególności prawo cywilne, prawo pracy, prawo rodzinne oraz prawo gospodarcze. Posługuje się biegle językiem angielskim oraz niemieckim. Posiada doświadczenie z zakresu obsługi prawnej firm i klientów indywidualnej.

Adwokat Marcin Rębowski – posiada sześciolate doświadczenie w kompleksowej obsłudze podmiotów gospodarczych oraz Klientów indywidualnych. Jego specjalizacja obejmuje również prawo rodzinne oraz prawo medyczne, wokół których koncentrują się jego zainteresowania naukowe.

KANCELARIA ADWOKACKA JERZY SZCZEPANIAK I PARTNERZY

Ul. Zamenhofa 20/2
90-510 Łódź
Tel.: + 48 42 632 52 25
Handy: + 48 668 837 637
Fax: + 48 0 42 632 76 96
e-mail: jerzy_szczepaniak@kancelaria-adwokacka.net.pl

info@iurislink.com
jerzy.szczepaniak@iurislink.pl
annakowalkiewicz@iurislink.pl
a.szczepaniak@iurislink.pl
Strona internetowa:
www.kancelaria-adwokacka-lodz.pl

ŁÓDŹ

Kancelaria Radcy Prawnego Zygmunt Wieszczyk

Kancelaria powstała w listopadzie 2003 roku. W działalności Kancelarii wykorzystywana jest praktyczna wiedza, umiejętności i doświadczenie prowadzącego – radcy prawnego Zygmunta Wieszczyka, który przez wiele lat samodzielnie zarządzał różnymi podmiotami

gospodarczymi i stowarzyszeniami albo doradzał ich Zarządom lub

właścicielom w sprawach organizacyjnych, prawnych i finansowych.

Kancelaria świadczy usługi podmiotom gospodarczym – osobom fizycznym i prawnym, w zakresie pełnej obsługi prawnej, organizacyjnej, zarządzania i consultingu.

Prawnicy kancelarii są członkami Stowarzyszenia Prawników IURIS LINK zrzeszającego adwokatów i radców prawnych z terenu całej Polski. Kancelaria współpracuje z kancelariami prawniczymi z krajów Unii Europejskiej, z biurami rachunkowymi, doradcami podatkowymi, firmami consultingowymi, biegłymi rewidentami oraz z firmami windykacyjnymi.

- W bieżącej działalności na rzecz i w interesie naszych Klientów:
- pomagamy – przy tworzeniu, przekształcaniu, łączeniu oraz reje-stracji spółek, stowarzyszeń, fundacji;
  - doradzamy – podczas prowadzenia, restrukturyzacji albo likwidacji działalności gospodarczej;
  - prowadzimy negocjacje – z kontrahentami naszych Klientów;
  - przygotowujemy lub opiniujemy – umowy, oferty, pisma urzędowe, wnioski unijne itp.;
  - dokonujemy analiz i prognoz – rozwojowych, finansowych, ryzyka inwestycyjnego itp.;
  - sporządzamy biznes plany – rozwojowe, inwestycyjne, restrukturyzacyjne, naprawcze i układowe;
  - uczestniczymy i pomagamy – w sporządzaniu wniosków kredytowych i unijnych;

- reprezentujemy Klientów – w postępowaniach sądowych, administracyjnych i egzekucyjnych;
- podejmujemy działania – pojednawcze albo windykacyjne w celu skutecznego wyegzekwowania należności;
- podejmujemy się – czasowego nadzoru nad majątkiem klienta albo zarządzania firmami naszych Klientów;
- chronimy prawa: osobiste, autorskie oraz dotyczące własności przemysłowej;
- udzielamy porad i opinii prawnych – także przez internet.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO ZYGMUNT WIESZCZEK

Ul. Marii Skłodowskiej-Curie 30/32 lok. 71

90-571 Łódź

Tel.: + 48 42 636 17 87

Handy: + 48 504 078 878

Tel./Fax: + 48 42 637 04 73

e-mail: zw@iurislink.pl

zygmunt.wieszczyk@iurislink.pl

Strona internetowa:

www.kancelaria-iurislink.pl

NOWY SĄCZ · GORLICE

Kancelaria Prawnicza Cabała Grochowska s.c.

Działalność prowadzona jest w formie spółki cywilnej, aktualnie, od 2013 roku spółka działa w składzie:

Stanisław Cabała – adwokat, Marta Trzaskoś-Grochowska – radca prawny.

W sposób stały ze spółką współpracują adwokaci Monika Obtułowicz oraz Daniel Augustyn, byli aplikanci współpracowników spółki.

Ponadto w spółce zatrudnieni są prawnicy:

- Kinga Pikor-Rola,
- Jakub Broński – aplikant adwokacki
- Lech Dubiński – aplikant adwokacki

Kancelaria Prawnicza „Cabała Grochowska” świadczy kompleksową obsługę prawną podmiotów gospodarczych na terenie południowej Polski. Kancelaria świadczy usługi prawnicze dla kilkudziesięciu spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i osób fizycznych, prowadzących różnorodną działalność gospodarczą: w przemyśle ciężkim, transporcie i spedycji, budownictwie, energetyce, handlu i usługach. Główny obszar zainteresowań i działalności kancelarii to prawo cywilne i gospodarcze, prawo spółek, prawo pracy, restytucja mienia.

Kancelaria prowadzi znaczącą liczbę sporów sądowych przed sądami powszechnymi i polubownymi, jest pełnomocnikiem Komisji Europejskiej w postępowaniu karnym toczącym się w Krakowie. Kancelaria Prawnicza Cabała Grochowska współpracuje z uznanymi biurami prawnymi w innych miastach Polski oraz poza jej granicami.

Kancelaria udziela również pomocy prawnej klientom indywidualnym, prowadząc sprawy z zakresu prawa cywilnego, karnego i administracyjnego.

Zespół Kancelarii:

Stanisław Cabała, adwokat

ur. 1957 r., studia na Wydziale Prawa UJ ukończone w 1980 r., wpis na listę adwokatów w grudniu 1988 r. Preferencje zawodowe: prawo cywilne (prawo zobowiązań, nieruchomości, odszkodowania), gospodarcze (transport i spedycja, umowy budowlane, projekty finansowe), prawo karne (przestępstwa skarbowe, celne), prawo administracyjne. Członek Okręgowej Rady Adwokackiej w Krakowie.

Marta Trzaskoś-Grochowska, radca prawny

ur. 1960 r., studia na Wydziale Prawa UJ ukończone w 1984 r., wpis

na listę radców prawnych w grudniu 1989 r. Studia podyplomowe z zakresu prawa europejskiego na UJ ukończone w 2004 r. Preferencje zawodowe: prawo pracy, prawo gospodarcze (przekształcenia i fuzje spółek, prywatyzacja, upadłość, energetyczne, umowy w przemyśle ciężkim).

Monika Obtułowicz, adwokat

ur. 1985 r., studia na Wydziale Prawa UJ w Krakowie ukończone w 2009 r., wpis na listę adwokatów w roku 2013. Preferencje zawodowe: prawo cywilne i gospodarcze (prawo zobowiązań, prawo spółek, umowy) prawo karne, prawo rodzinne (rozwoły i separacje) prawo własności intelektualnej. Biegłe posługuje się językiem angielskim.

Daniel Augustyn, adwokat

ur. 1979 r., studia na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, ukończone w 2003 r. wpis na listę adwokatów w roku 2010. Preferencje zawodowe: prawo cywilne i gospodarcze (prawo zobowiązań, prawo budowlane, transport i spedycja), prawo spółdzielcze, prawo upadłościowe, prawo karne.

Jakub Broński, aplikant adwokacki

ur. 1988 r., studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – ukończone w 2012 r., aplikacja adwokacka w Krakowskiej Izbie Adwokackiej od 2013 r. Preferencje zawodowe: prawo cywilne i gospodarcze (prawo budowlane i prawo zobowiązań,) prawo karne. Biegłe posługuje się językiem angielskim.

Lech Dubiński, aplikant adwokacki

ur. 1989 r., studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, – ukończone w 2013 r., aplikacja adwokacka w Krakowskiej Izbie Adwokackiej od 2014 r. Preferencje zawodowe: prawo administracyjne, prawo ochrony środowiska, prawo medyczne. Biegłe posługuje się językiem angielskim.

KANCELARIA PRAWNICZA CABAŁA GROCHOWSKA S.C.

Siedziba Kancelarii

ul. Pijarska 15

33 – 300 Nowy Sącz

(0-18) 442 21 37

Filia:

ul. Michałusa 16,

38-300 Gorlice,

tel.(0-18) 353 78 31

POZNAŃ · WARSZAWA

Kancelaria CSW Więckowska i Partnerzy Radcy Prawni

O kancelarii

Jesteśmy niezależną Kancelarią o polskim kapitale. Od 18 lat świadczymy doradztwo dla osób fizycznych i prawnych w kraju i za granicą. Współpracujemy z audytorami, biegłymi rzeczoznawcami, rzecznikami patentowymi, tłumaczami przysięgłymi, notariuszami, naukowcami i ekspertami z wielu dziedzin.

Profil działania Kancelarii:

- analiza i diagnoza stanu prawnego przedsiębiorstw;
- obsługa procesów emisji akcji, sporządzanie dokumentów informacyjnych i prospektów emisyjnych w związku z ofertą publiczną (IPO, NewConnect, kolejne emisje), negocjacje i obsługa prawna w procesie pozyskiwania inwestora strategicznego;
- przekształcenia formy prawnej działalności gospodarczej;
- fuzje i przejęcia;
- restrukturyzacja finansowa i organizacyjno – prawna (procesy oddłużania przedsiębiorstw, negocjacje z bankami, ZUS i innymi wierzycielami, zawieranie ugód itp.);
- przygotowanie i prowadzenie postępowań układowych, także w ramach upadłości;
- tworzenie aktów założycielskich spółek i aktów wewnętrznych podmiotów gospodarczych (umowy, statuty, regulaminy);
- prowadzenie spraw w zakresie ochrony konkurencji i konsumentów oraz zwalczania nieuczciwej konkurencji;
- kompleksowa obsługa prawną procesów inwestycyjnych w tym w nieruchomości;
- doradztwo w zakresie prawa pracy, w tym sporządzanie projektów regulaminów i zakładowych układów, zbiorowych pracy, ocena uprawnień i roszczeń pracowniczych oraz reprezentacja przed sądami pracy.

Kancelaria jest:

Autoryzowanym Doradcą na Rynku NewConnect

Partnerem Giełdy Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie w programach IPO.

Partnerzy:

Mariola Więckowska
radca prawny

mwieckowska@kancelaria-csw.pl, mariola.wieckowska@iurislink.pl

Wykonuje pracę radcy prawnego od roku 1990. Specjalizuje się w doradztwie prawnym dla realizacji strategii właścicielskiej przez przedsiębiorców. Obsługuje przekształcenia, fuzje, emisje akcji, wprowadzanie spółek na Giełdę Papierów Wartościowych i rynek NewConnect. Negocjuje w procesach pozyskania inwestorów i umowach towarzyszących pozyskaniu kapitału. Prowadzi zespół specjalistów Kancelarii w procesach diagnozowania stanu prawnego przedsiębiorstw, sporządzania prospektów emisyjnych i dokumentów informacyjnych. Jest wykładowcą i prelegentem na licznych konfe-

rencjach, gdzie prezentuje praktyczne aspekty doradztwa prawnego dla przedsiębiorców, w tym regulacje rynku kapitałowego. Specjalizację rozpoczęła od analiz i diagnoz stanu prawnego przedsiębiorstw w celu wyboru wariantu ich prywatyzacji oraz w charakterze doradcy Ministra Skarbu Państwa w procesach pozyskiwania inwestorów. W latach 90–tych. prowadziła i przewodniczyła radom wierzycieli w bankowych postępowaniach układowych (np. Zakłady Automatyki Przemysłowej ZAP S.A. w Ostrowie Wlkp.). Zdobyła specjalizację w zakresie restrukturyzacji przedsiębiorstw związaną z finansowaniem ich działalności przez Wielkopolski Bank Kredytowy S.A. Nadzorowała działalność spółek prawa handlowego zasiadając w Radach Nadzorczych RELPOL S.A. z siedzibą w Żarach i ELZAB S.A. z siedzibą w Zabrzu, ZAP – PETRO Sp. z o.o. w Ostrowie Wlkp., ATON – HT z siedzibą we Wrocławiu. Aktualnie zasiada w Radzie Nadzorczej spółki giełdowej TELL S.A. z siedzibą w Poznaniu. W procesach fuzji wykonała kompleksową obsługę prawną np. fuzji Cefarmu – Poznań z Polską Grupą Farmaceutyczną S.A. Uczestniczyła w obsłudze licznych procesów ofert publicznych, w tym: TALEX S.A., PGF S.A., dwie emisje dla PBG S.A., TELL S.A., NFI PIAST S.A., BBI Development NFI S.A., HARDEX S.A., BBI ZENERIS S.A.

Tomasz Buczak
radca prawny

tbuczak@kancelaria-csw.pl,
tomasz.buczak@iurislink.pl

Wykonuje zawód radcy prawnego od 1999 roku. Związany jest z Kancelarią od lipca 2004 roku. Partnerem w Kancelarii jest od stycznia 2006 roku. Specjalizuje się w zagadnieniach związanych z funkcjonowaniem rynku kapitałowego – jest kluczowym prawnikiem Kancelarii w procesach IPO i SPO oraz ofertach niepublicznych, zarówno na rynku regulowanym, jak i na Rynku NewConnect. Doradza w sprawach związanych z wykonywaniem obowiązków informacyjnych oraz przestrzeganiem zasad ładu korporacyjnego przez spółki publiczne, a także kształtowaniem ustroju oraz funkcjonowaniem spółek prawa handlowego. Zajmuje się także obsługą przedsięwzięć związanych z pozyskiwaniem finansowania oraz procesów przekształcania, fuzji i restrukturyzacji. Prowadzi także sprawy z zakresu zwalczania nieuczciwej konkurencji. Ma znaczące doświadczenie w zakresie stosowania prawa bankowego i tworzenia produktów bankowych. Od roku 2005 zasiada w Radzie Nadzorczej giełdowej spółki TELL S.A. z siedzibą w Poznaniu.

Julita Ludwiniak
radca prawny

jludwiniak@kancelaria-csw.pl,
julita.ludwiniak@iurislink.pl

Wykonuje zawód radcy prawnego od 2001 roku. Doświadczenie zawodowe rozpoczęła od specjalizacji w zakresie prawa bankowego. Współuczestniczyła przy tworzeniu regulaminów produktów bankowych, wewnętrznych aktów korporacyjnych oraz negocjowaniu

umów z zakresu rozwiązań informatycznych i teleinformatycznych. Własną praktykę zawodową prowadzi od roku 2002, świadcząc pomoc prawną podmiotom gospodarczym i osobom fizycznym w obszarze prawa cywilnego, handlowego i prawa pracy. Z Kancelarią stale współpracuje od lipca 2004 roku, a do grona Partnerów Kancelarii CSW dołączyła w styczniu 2006 roku. Specjalizuje się w prawie cywilnym i gospodarczym. Prowadzi obsługę procesów obejmujących analizę stanu prawnego przedsiębiorstw oraz zakładanie i rejestrację spółek prawa handlowego. W ramach Departamentu Obsługi Kapitału uczestniczy w wielu procesach przekształcania, fuzji i przejęć podmiotów gospodarczych oraz zajmuje się doradztwem i obsługą emisji akcji, szczególnie w zakresie publicznych emisji akcji (IPO, SPO). Ma również doświadczenie w prowadzeniu postępowań

sądowych i windykacji wierzytelności, a także w zagadnieniach związanych z zamówieniami publicznymi, prawem pracy i prawem budowlanym. W zakresie jej zainteresowań zawodowych znajduje się także problematyka obejmująca ochronę praw konsumenta.

KANCELARIA CSW WIĘCKOWSKA I PARTNERZY RADCY PRAWNI

Ul. Mickiewicza 28
60-836 Poznań
Tel./Fax: + 48 61 852 18 15

e-mail:
kancelaria@kancelaria-csw.pl
csw.poznan@iurislink.pl

Biurowo w Warszawie
ul. Orzycka 6 lok. 1B
02-695 Warszawa
Tel.: + 48 22 495 76 49
Fax: + 48 22 560 76 63
Strona internetowa:
www.kancelaria-csw.pl

SZCZECIN

Kancelaria Radców Prawnych Biel, Judek, Poczobut-Odlanicki Spółka Partnerska

Zespół Kancelarii Radców Prawnych Biel, Judek Poczobut-Odlanicki Spółka Partnerska

Kancelaria Radców Prawnych Biel, Judek, Poczobut – Odlanicki Spółka partnerska powstała 1 maja 2006 r. w wyniku połączenia istniejących od wielu lat na rynku szczecińskim dwóch Kancelarii: Kancelarii Radców Prawnych Biel, Poczobut-Odlanicki spółka partnerska i Kancelarii Radcy Prawnego Krzysztofa Judka.

Naszą misją jest profesjonalne świadczenie kompleksowej pomocy prawnej. Głównym atutem naszej Kancelarii jest praca zespołowa. Każdy z Partnerów oraz Radców zatrudnionych w Kancelarii specjalizuje się w innej dziedzinie prawa, jednak ich ścisła współpraca pozwala mieć pewność, że powierzone nam zagadnienia prawne zostaną rozwiązane w sposób kompleksowy, terminowy i uwzględniający indywidualne potrzeby danego Klienta.

Do każdego z przedstawionych problemów opracowujemy indywidualną strategię działania i zapewniamy prowadzenie konkretnego zagadnienia przez specjalizującego się w danej dziedzinie prawnika. Jednocześnie „Partner prowadzący” zapewnia bieżącą koordynację realizowanych projektów.

Z zachowaniem wysokich standardów profesjonalizmu Kancelaria świadczy pełen zakres usług, specjalizując się w Klientach prowadzących działalność gospodarczą. Specjalizujemy się w prawie gospodarczym, spółdzielczym, samorządowym, administracyjnym, handlowym w tym przekształcania i wejścia na NewConect, farmaceutycznym i bankowym. Posiadamy komórkę windykacji.

Aktualnie zespół osobowy Kancelarii składa się z 13 radców prawnych (w tym dwie osoby oczekujące na wpis), 6 aplikantów radcowskich, 2 prawników oraz 2 osób obsługi biura Kancelarii. Kancelarię obsługuje biuro rachunkowo-księgowe doradców podatkowych oraz firma informatyczna. Posługujemy się językiem angielskim, niemieckim i włoskim.

Anna Biel ukończyła w 1984 roku Wydział Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego. Do 1988 roku aplikant, asesor, a następnie sędzia Sądu Rejonowego w Legnicy. Od 1988 roku radca prawny, a także adwokat (nie wykonujący zawodu). Anna Biel była członkiem zespołu do spraw utworzenia Pekao Bank Hipoteczny S.A. z siedzibą w Szczecinie oraz jest sędzią Wyższego Sądu Dyscyplinarnego KIRP.

Specjalizacja: prawo bankowe, handlowe, farmaceutyczne.

Krzysztof Judek ukończył w 1976 roku Wydział Prawa Uniwersytetu Poznańskiego, do 1998 r. adwokat, a następnie radca prawny. Specjalizuje się w prawie gospodarczym, w szczególności handlowym oraz w prawie spółdzielczym i administracyjnym.

Sławomir Poczobut ukończył w 1989 roku Wydział Prawa Uniwersytetu Gdańskiego. W 1991 roku zdał egzamin sędziowski, a w 1993 roku rozpoczął pracę w Departamencie Prawnym Centrali Pomorskiego Banku Kredytowego S.A. Od 1995 roku jest radcą prawnym. Specjalizuje się w szeroko pojętym prawie gospodarczym, ze szczególnym uwzględnieniem prawa bankowego, prawa papierów wartościowych, ustaw antymonopolowych i postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Przez dwie kadencje był sędzią Sądu Giełdowego przy Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz sędzią Sądu Polubownego przy Centralnej Tabeli Ofert S.A. w Warszawie

KANCELARIA RADCÓW PRAWNYCH BIEL, JUDEK, POZOBUT-ODLANICKI SPÓŁKA PARTNERSKA

ul. Energetyków 3/4
70-952 Szczecin
Tel.: + 48 91 431 67 80
Tel./Fax: + 48 91 484 18 46

e-mail:
kancelaria@radcy.szczecin.pl
szczecin@iurislink.pl
www.radcy.szczecin.pl

WARSZAWA

Kancelaria Adwokacka Adwokat Emil Zalewski

7thidea.com

Adwokat Emil Zalewski prowadzi indywidualną kancelarię adwokacką.

W działalności zawodowej zajmuje się prawem własności intelektualnej, koncentrując się na sprawach z zakresu prawa autorskiego, prawa własności przemysłowej oraz prawa prasowego, jak również na sprawach o ochronę dóbr osobistych osób fizycznych i osób prawnych.

Doradza artystom, autorom, twórcom telewizyjnym oraz przedsiębiorcom.

Praktykę prowadzi także w sprawach cywilnych z za-

kresu prawa rzeczowego, spadkowego, zobowiązań – z uwzględnieniem obrotu gospodarczego, oraz w sprawach karnych i karno-skarbowych. Swoje zainteresowania skupia również na problematyce

procesu inwestycyjnego – prawa budowlanego i zagospodarowania przestrzennego, reprezentując klientów w postępowaniach administracyjnych.

Adwokat Emil Zalewski jest absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W latach 2005 – 2008 odbywał aplikację sądową przy Sądzie Okręgowym w Słupsku, zakończoną egzaminem sędziowskim, złożonym w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku we wrześniu 2008 roku.

Przed założeniem indywidualnej kancelarii Emil Zalewski współpracował z jedną z renomowanych gdańskich kancelarii, gdzie zdobywał doświadczenia procesowe i negocjacyjne.

Kancelaria Adwokacka Emila Zalewskiego mieści się w warszawskim biurze Kancelarii CSW Więckowska i Partnerzy Radcy Prawni. Emil Zalewski włada biegle językiem angielskim.

KANCELARIA ADWOKACKA EMIL ZALEWSKI

ul. Puławska 39 lok.30

02-508 Warszawa

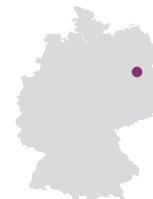
Tel.: +48 22 356 24 81

Mobile: 603 056 640

Tel: +48 22 211 22 60

e-mail: emilzalewski@poczta.onet.pl

BERLIN

Kancelaria Adwokacka Schirp Schmidt-Morsbach Neusel

Adwokat Wolfgang Schirp – Członek Stowarzyszenia Prawników IURIS LINK

Rozległe i wyczerpujące doradztwo prawne w zakresie inwestycji kapitałowych i budowlanych oraz związanych z nieruchomościami, pracą i gospodarką.

Od 2001 roku Kancelaria Schirp Schmidt-Morsbach Neusel doradza swoim Klientom we wszelkich aspektach dotyczących lokaty kapitału, zwłaszcza w zakresie dotyczącym funduszy powierniczych, lokowania środków finansowych w nieruchomościach i funduszach medialnych oraz w sprawach prywatnego prawa budowlanego. W naszej

Kancelarii pracują poza tym specjaliści z dziedzin: prawa spółek handlowych, prawa podatkowego, prawa upadłościowego, prawa architektonicznego i inżynierskiego, prawa pracy, prawa konkurencji oraz prawa najmu. Naszym Klientom oferujemy również współpracę z notariuszem wyspecjalizowanym w dziedzinach prawa nieruchomości gruntowych i wykonawstwa budowlanego.

Kompetencja przez specjalizację.

Doradztwo prawne na najwyższym poziomie gwarantujemy poprzez wysoką specjalizację w wybranych dziedzinach prawa. Ponadto udzielamy naszym Klientom oraz różnym instytucjom fachowych porad jako referencji. Adwokaci naszej Kancelarii są autorami licznych publikacji przeznaczonych zarówno dla prawników jak i laików.

Odkrywamy nowe drogi.

Nowatorska praca naszego zespołu adwokackiego pozwala sprostać nowym wyzwaniom i nowym potrzebom naszych klientów. Dużym sukcesem stało się uznanie naszych poglądów prawnych przez Trybunał Federalny.

KANCELARIA ADWOKACKA SCHIRP SCHMIDT-MORSBACH NEUSEL

Ul. Dorothenstrasse 3

10117 Berlin, Niemcy

Tel.: + 49 030 32 76 170

Fax: + 49 030 32 76 1717

e-mail: info@ssma.de

Strona internetowa:

www.ssma.de

Odpowiedzialną za utrzymywanie kontaktu z Klientami z Polski jest Sara Kulus. Prosimy o przesyłanie wiadomości za pośrednictwem poczty e-mail na adres s.kulus@gmx.de.

MÜNSTER

ASP Kancelaria Adwokacka

Historia

ASP Kancelaria Adwokacka powstała na początku 2006 r., jako nowa forma współpracy dotychczas współpracujących ze sobą adwokatów. Siedziba Kancelarii mieści się w centrum historycznego miasta Münster. Ponieważ prawne problemy często wiążą się z pytaniami w sprawie podatków jesteśmy zadowoleni, że współpracujemy z doradcami podatkowymi.

Wymagania

Priorytetem Kancelarii jest szybkie, konsekwentne i twórcze osiągnięcie zamierzonych celów prawnych i ekonomicznych naszych Klientów. Jesteśmy przekonani, że cel ten może zostać osiągnięty jedynie poprzez wysoką specjalizację. Jesteśmy świadomi, że coraz bardziej zyskują na znaczeniu ponadnarodowe problemy prawne. Staramy się pomóc w rozwiązywaniu tych problemów poprzez bliskie kontakty i współpracę z kancelariami w innych państwach. Widzimy ważną funkcję porad prawnych w osiąganiu konstruktywnych porozumień, których celem jest już na wstępie zapobiegawcze eliminowanie sporów prawnych, co pozwala zaoszczędzić czas i koszty. Jeżeli jednak interes klienta będzie wymagał sporu sądowego, wówczas jesteśmy gotowi reprezentować jego interesy na drodze sądowej w celu osiągnięcia optymalnego rozstrzygnięcia.

Przyszłość

Jak każda działalność zawodowa, tak i w świadczenie usług prawnych podlega ciągłym zmianom. Szybkość tych zmian stale wzrasta poprzez pojawienie się nowych globalnych mediów takich, jak in-

ternet oraz doskonalenie środków komunikacji. Nie zamykamy się przed tymi zmianami lecz staramy się je aktywnie oraz konstruktywnie wykorzystywać. Dlatego jednym z głównych punktów naszej działalności jest świadczenie usług prawnych w zakresie „nowych mediów” i internetu.e

Partnerzy Kancelarii:

Stephan Pahl
adwokat

Członek Stowarzyszenia Prawników IURIS LINK

Specjalizuje się w zakresie:

- prawa jeździeckiego;
- prawa konkurencji;
- prawa o ruchu drogowym;
- prawa własności;
- prawa spółek;
- prawa pracy.

ASP KANCELARIA ADWOKACKA

Ul. Hammer Straße 138-140
48153 Münster, Niemcy
Tel.: +49 251 55 0 65
Fax: +49 251 484 23 90

e-mail: kanzlei@asp-anwaelte.de
Strona internetowa:
www.stephanpahl.de

